

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

**Observació i anàlisi d'estratègies escolars que
s'utilitzen dintre i fora de les aules d'Educació
Primària amb alumnes que presenten TEA.**

Cristina Gómez Pros

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2020-2021

Treball tutelat per Rosabel Rodríguez Rodríguez

Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	x	No	Sí	No

Paraules clau del treball: TEA, trastorn, estratègies, Educació Primària, habilitats mentalistes, habilitats executives i habilitats de conducta.

A la meva família, en particular a la meva mare.

Ets la llum que sempre em guia, t'estimo.

A la meva amiga Xisca, gràcies per ajudar a aixecar-me i a continuar amb aquest camí.

A la meva psicòloga, per creure i confiar sempre en mi.

Finalment, a la meva tutora Rosabel, per ser comprensiva i acompanyar-me en el procés.

Resum:

El Trastorn de l'Espectre Autista (TEA), avui en dia, es troba molt present a les aules d'Educació Primària, per aquest motiu és important donar visibilitat i conscienciar a la societat d'aquest i aconseguir que es deixi de concebre com un estigma social.

Per això el següent treball de fi de grau consisteix a realitzar una observació i anàlisi sobre les estratègies escolars que es duen a dintre i fora de l'aula, a un centre educatiu de Mallorca, amb alumnes que presenten Trastorn de l'Espectre Autista. A la vegada, es pretén conèixer quines són les característiques principals d'aquest trastorn, fer un estudi sobre cinc alumnes que ho presenten, realitzar entrevistes als tutors d'aquests infants, a l'equip de suport i a una psicòloga externa a l'escola, per tal de determinar quin tipus de suport s'ofereix i quines estratègies són les més efectives per treballar les executives, mentalistes i d'autoregulació emocional, de la mateixa manera que desenvolupar el seu potencial al màxim.

Paraules clau del treball: TEA, trastorn, estratègies, Educació Primària, habilitats mentalistes, habilitatsexecutives i habilitats de conducta.

Abstract:

Nowadays, Autism Spectrum Disorder (ASD) is very present in Primary Education classrooms. Due to this, it is important to give it visibility and raise awareness about it, as well as stop considering it as a social stigma.

This is why the next final project consists of making an observation and analysis of the school strategies that are carried out in and out of the classroom, in an educational center in Mallorca, in which there are students with Autism Spectrum Disorder. At the same time, the aim is to find out the main characteristics of this disorder, to carry out a study on five students who present it and to conduct interviews with these children's tutors, the support team and an outside psychologist, in order to determine what kind of support is offered and the most effective strategies for working executives, mentalists and emotional self-regulation, in the same way as developing their full potential.

Keywords: ASD, Disorder, Strategies, Primary Education, Mentalist Skills, Executive Skills, and Behavioral Skills.

Índex	Pàgina
1. Introducció i justificació	6
2. Objectius	7
3. Metodologia	8
4. Marc teòric	9
4.1 Aproximacions al concepte de TEA.....	9
4.1.1 Definició de TEA.....	9
4.1.2 Evolució del concepte de TEA en el DSM i estat actual d'aquest al DSM-V.....	10
4.2 Epidemiologia del TEA	11
4.2.1 Autisme i comorbiditat, o coexistència amb altres alteracions neuroevolutives	12
4.3 Etiologia.....	12
4.4 Simptomatologia.....	13
4.5 Classificació i criteris diagnòstics actuals al DSM-V.....	15
4.5.1 Nivells de severitat del TEA.....	16
4.6 Principis generals del tractament.....	18
4.7 Processos d'aprenentatge: atenció a la diversitat.....	18
4.7.1 Les habilitats executives, mentalistes i d'autoregulació	18
5. Desenvolupament del treball empíric	19
5.1 Introducció al treball empíric	19
5.2 Descripció de cinc alumnes que presenten TEA.....	19
5.3 Anàlisi de la informació recopilada a partir de l'observació directa.....	27
5.3.1 Suport dintre de l'aula.....	28
5.3.2 Suport fora de l'aula	30
5.3.3 El treball del control inhibitori i el rol del docent	32
5.4 Anàlisi de la informació recopilada a partir de les entrevistes.....	32
5.4.1 Anàlisi de les entrevistes a les tutores	33
5.4.2 Anàlisi de les entrevistes a l'equip de suport	35
5.4.3 Comparació entre les respostes obtingudes de les mestres i de l'equip de suport...38	
6. Conclusions	38
6.1 Conclusions sobre els objectius plantejats.....	38
6.2 Línies d'actuació i les limitacions sorgides al llarg de l'estudi.....	40
6.3 Reflexió sobre la meua opinió personal.....	40
7. Bibliografia	41
8. Annexos	42
Annex 1: Taules de simptomatologia.....	42
Annex 2: Taules d'enregistrament.....	45
Annex 3: Pòster.....	49
Annex 4: Preguntes realitzades a les tutores.....	50
Annex 5: Preguntes realitzades a l'orientador.....	50
Annex 6: Preguntes realitzades a les PT i AL.....	51
Annex 7: Preguntes realitzades a una psicòloga externa al centre.....	52

Annex 8: Entrevistes realitzades a les tutores.....	53
Annex 9: Entrevista realitzada al tutor.....	71
Annex 10: Entrevistes realitzades a les PT i a les AL.....	73
Annex 11: Entrevista realitzada a una psicòloga externa al centre.....	89
Annex 12: Exemples d'algunes activitats realitzades fora de l'aula.....	91

Índex de taules

Pàgina

Taula núm. 1: <i>6 criteris pel diagnòstic de l'autisme infantil</i>	10
Taula núm. 2: <i>Trastorns de l'Espectre Autista</i>	11
Taula núm. 3: <i>Autisme i comorbiditat</i>	12
Taula núm. 4: <i>Síntomes diagnòstics dels Trastorns de l'Espectre Autista del DSM-V</i>	15
Taula núm. 5: <i>Nivells de gravetat</i>	17
Taula núm. 6: <i>Descripció de les característiques més rellevants de l'alumne 1</i>	19
Taula núm. 7: <i>Descripció de les característiques més rellevants de l'alumne 2</i>	21
Taula núm. 8: <i>Descripció de les característiques més rellevants de l'alumne 3</i>	22
Taula núm. 9: <i>Descripció de les característiques més rellevants de l'alumne 4</i>	23
Taula núm. 10: <i>Descripció de les característiques més rellevants de l'alumne 5</i>	24
Taula núm. 11: <i>Horari del mestre de suport</i>	26

1. Introducció i justificació

Els trastorns del neurodesenvolupament engloben, segons el DSM-V (2014), els trastorns del desenvolupament intel·lectual, els trastorns de la comunicació, els trastorns de l'espectre autista (TEA), el trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat (TDAH), el trastorn específic de l'aprenentatge i els trastorns motors (trastorn del desenvolupament de la coordinació, trastorn de moviment estereotipat, trastorn de Tourette i trastorn de tics.)

En el meu treball de fi de grau em centraré en el trastorn de l'espectre autista (TEA), en concret, en l'observació de quines estratègies escolars s'utilitzen dintre i fora de l'aula amb alumnes de primària que presenten aquest trastorn, per tal d'estimular i entrenar les habilitats mentalistes, executives i de regulació emocional.

Els TEA, tal com ho conceptualitza Espín, Cerezo i Espín (2013) són un grup de trastorns del neurodesenvolupament infantil que constitueixen un espectre o "continu de trastorns", sent la comunicació social i el patró d'interessos i comportaments les àrees fonamentals afectades. Tenen un gran component genètic sobre el qual actuen altres factors ambientals. Es caracteritza per una gran variabilitat, heterogeneïtat i complexitat, tant en els mecanismes neurobiològics com en les manifestacions clíniques, les trajectòries evolutives i el pronòstic.

El motiu de la temàtica escollida, principalment és per tres raons, que a continuació esmentaré.

En primer, lloc com a futura mestra d'Educació Primària i en concret cursant la menció de Dificultats d'Aprenentatge i suport educatiu, estic a favor que es tinguin en compte totes les necessitats (educatives, socials i cognitives) i es pugui donar cabuda a tot l'alumnat amb l'objectiu de potenciar i desenvolupar les seves capacitats al màxim.

En segon lloc, m'agradaria visibilitzar i conscienciar d'aquest trastorn, de la mateixa manera que es deixi de concebre com un estigma social, ja que gran part de la societat tenen un sentiment de rebuig pel fet que els infants amb TEA es caracteritzen per tenir

certes dificultats en els àmbits de comunicació, de les relacions socials i alteracions de la conducta.

I el tercer motiu, voldria experimentar i viure en primera persona quines intervencions duen a terme els tutors i tutores i els professionals de l'equip de suport per tal d'observar amb quines s'obtenen millors resultats i són més efectives.

D'aquesta manera, es fa una cerca i recollida d'informació per tal de contextualitzar aquest trastorn a l'àmbit educatiu d'Educació Primària. I per altra banda, es realitza un treball empíric, en el qual, primerament es du a terme una descripció de cinc alumnes que presenten TEA, a continuació es fa una observació i enregistrament de les estratègies dutes a terme pels seus tutors i tutores i pels especialistes de l'equip de suport, a més es fa unes entrevistes a aquests i a una psicòloga externa al centre. En tercer lloc, s'analitza tota la informació recopilada i s'extreuen unes conclusions. Finalment, es dissenya un pòster sobre la informació més rellevant d'aquest trastorn.

2. Objectius

Els objectius generals del treball de final de grau són:

- Conèixer i aprofundir sobre la temàtica del Trastorn de l'espectre autista (TEA)
- Observar i conèixer diferents estratègies per treballar amb aquest alumnat.
- Realitzar una anàlisi i obtenir unes conclusions sobre les estratègies que es duen a terme per treballar amb aquests alumnes.
- Elaborar un pòster informatiu per sintetitzar les estratègies més efectives respecte a aquest trastorn.

Aquests objectius generals els podem subdividir en objectius específics, els quals esmentem a continuació:

- Fer una cerca d'informació, descriure la simptomatologia pròpia del TEA i les característiques, i fer una descripció del perfil de l'alumnat amb TEA en el qual em centro per realitzar l'estudi.
- Observar i descriure les estratègies. Realitzar diverses entrevistes a diferents professionals del centre per tal d'obtenir la seva opinió sobre el tipus de suport proporcionat als alumnes TEA, a més d'una psicòloga externa al centre.

- Analitzar i concloure quines són les estratègies més adequades i efectives per treballar amb l'alumnat amb TEA.
- Cercar aplicacions per tal de realitzar un pòster.

3. Metodologia

El treball de fi de grau consta de quatre parts i per a cada una s'utilitza una metodologia diferent.

Per dur a terme la primera part, s'utilitza la metodologia de cerca bibliogràfica, on es fa una recopilació d'informació rellevant sobre la temàtica escollida per poder establir el marc teòric que es realitza posteriorment. A més s'utilitza una la metodologia d'observació per tal de realitzar la descripció del perfil TEA sobre el qual realitzo l'estudi.

La segona part, consta d'un treball empíric, la metodologia del qual és l'observació. Aquest, es realitza a una escola pública de Mallorca, que pertany a un poble situat a la comarca de Raiguer, amb 6.773 habitants i té una densitat de població de 212 habitants per kilòmetre quadrat. Actualment estic cursant les pràctiques de menció a aquesta escola, per tant el treball té un termini de quatre setmanes. Aquest, consisteix a realitzar un registre, mitjançant unes taules de confecció pròpia, de les sessions que es duen a terme amb cinc alumnes que presenten trastorn de l'espectre autista. S'observen les estratègies que es duen a terme amb aquests infants per tal d'estimular i entrenar les habilitats mentalistes, executives i de regulació cognitiva. Algunes d'aquestes sessions, el suport es du a terme a fora de l'aula, per tant el suport és més individualitzat, mentre que a altres es realitza a les aules ordinàries, on el suport va dirigit cap a tots els alumnes de la classe, tot i que, es proporciona més ajuda a l'alumne o alumnes que presenten TEA. Per altra banda, es realitzen entrevistes als tutors i tutores dels alumnes que presenten TEA, dels cursos corresponents, a les dues PT del centre, l'AL, a l'orientador i a la cap d'estudis, i a una psicòloga externa al centre per tal d'observar com afronten aquesta situació i quina és la seva visió sobre dur a terme el suport dintre i fora de l'aula.

A la tercera part del treball s'utilitza una metodologia reflexiva i d'anàlisi sobre l'observació prèvia realitzada a la segona part del treball, per tal d'arribar a extreure unes conclusions, relacionant les estratègies que s'han dut a terme amb els objectius plantejats.

Finalment, es fa una confecció d'un pòster on es recull la informació més rellevant com a síntesi de les estratègies que han donat millors resultats amb l'alumnat TEA.

Per dur a terme la primera fase d'aquest treball, pel que fa a la recerca bibliogràfica inicial, primerament s'han concretat quines són les paraules clau: TEA, trastorn, estratègies, Educació Primària, habilitats executives, habilitats mentalistes i habilitats de conducta. A partir d'aquí, s'ha començat a fer la cerca, seleccionant llibres i certs documents que tracten sobre la temàtica del TFG. Per dur a terme aquest procés, s'han utilitzat diverses bases de dades com Dialnet, Google Academic i la biblioteca de la UIB per registrar aquells documents que tenen rellevància i relació sobre aquest treball; a més s'han posat filtres per poder trobar els més adients en referència al tema principal.

4. Marc Teòric

4.1 Aproximació al concepte de Trastorn de l'Espectre Autista

4.1.1 Definició de TEA (Trastorn de l'Espectre Autista)

L'Autisme es defineix com un trastorn psicobiològic, de la intercomunicació i la interacció que es crea durant els primers trenta mesos de vida, produint-se un deteriorament del desenvolupament cognitiu i emocional. Aquest, afecta a totes les àrees de la vida de la persona i es considera una de les patologies més greus del desenvolupament, la conducta i la comunicació. (Viloca, 2003 citat en Alcàcer et al., 2012).

Segons Hervás et al. (2012), els trastorns de l'Espectre Autista comprenen un grup heterogeni de trastorns, que s'inicien a la infància i perduren tota la vida, que tenen afectació a la reciprocitat social, comunicació tant verbal com no verbal i a la presència de patrons repetitius i restrictius de la conducta.

D'aquesta manera, Alcàcer et al. (2012), afirma que “Hay muchos niveles de afectación dentro de este mismo diagnóstico de TEA, y por ello, hablamos precisamente de *espectro*” (p. 19).

Hi haurà infants que podran desenvolupar el llenguatge, mentre que hi haurà altres que no; uns amb capacitat per desenvolupar activitats funcionals autònomament i altres amb necessitats de suport significatiu en el maneig de les activitats quotidianes; alumnes que disposaran de competències curriculars normalitzades, i inclús, aquestes siguin superiors en

certes àrees, o alumnes que tindran dificultats en l'aprenentatge de la lectoescriptura, etc. (Alcàcer et al., 2012).

4.1.2 Evolució del concepte TEA en el DSM i estat actual d'aquest al DSM-V

Paula Pérez i Artigas-Pallarés (2012) afirmen que es volia aconseguir homogeneïtzar la conceptualització dels trastorns mentals i unificar els criteris diagnòstics, de tal manera que els professionals elaboressin els manuals diagnòstics, l'OMS el International Classification of Diseases (ICD) i la American Psychiatric Association el Diagnostic and Statistical of Mental Disorders (DSM).

La primera versió anomenada DSM-I, que va aparèixer l'any 1952, l'autisme no va ser inclòs dins aquesta, i els infants que presentaven característiques de l'autisme eren diagnosticats "reacció esquizofrènica de tipus infantil". (Pérez i Artigas-Pallarés, 2012)

L'any 1968, va ser publicat el DSM-II on es feia referència a l'autisme com un símptoma de l'esquizofrènia infantil i es puntualitzava que la condició pot manifestar-se per conducta autista, atípica i aïllament. (Pérez i Artigas-Pallarés, 2012)

L'any 1980 es va incorporar el terme autisme com a categoria específica a la publicació del DSM-III, anomenada "autisme infantil". I perquè un infant fos diagnosticat amb aquest concepte havia de complir sis condicions, les quals eren:

Taula nº1

6 criteris pel diagnòstic de l'autisme infantil, extreta del Diagnòstic and Statistical Manual of Mental Disorders, 3rd Edition. Washington, DC: American Psychiatric Association, 1980. Citat a l'article Pérez i Artigas-Pallarés (2012).

6 criteris pel diagnòstic de l'autisme infantil:
A. Inici abans dels trenta mesos.
B. Dèficit generalitzat de receptivitat cap a les altres persones (autisme).
C. Dèficit important en el desenvolupament del llenguatge.
D. Si hi ha un llenguatge es caracteritza per patrons peculiars com són ecolàlia immediata o retard del llenguatge metafòric i inversió de pronoms.
E. Respostes estranyes a diversos aspectes de l'entorn; per exemple, resistència als canvis, interès peculiar per objectes animats o inanimats.
F. Absència d'idees delirants, al·lucinacions, associacions laxes i incoherència com succeeix a l'esquizofrènia.

L'any 1987, trobam a un annex del DSM III anomenat DSM III-R, que ja es va incloure el concepte "trastorn autista" i segons Pérez i Artigas-Pallarés (2012) "El DSM III-R contemplava el autismo como una categoría única, si bien admitía el diagnóstico de autismo atípico, para aquellos casos que aunando características claras de autismo no cumplían todos los criterios" (p. 579).

El DSM-IV i el DSM IV-TR varen ser publicats entre els anys 1994 i 2000, on es va plantejar un canvi radical, ja que es varen definir cinc categories d'autisme: Trastorn Autista, Trastorn d'Asperger, Trastorn de Rett, Trastorn Desintegratiu Infantil i Trastorn Generalitzat del Desenvolupament. Per altra banda, el terme Trastorns Generalitzats del Desenvolupament es va incorporar per englobar el subtipus d'autisme. (Pérez i Artigas-Pallarés, 2012)

Amb la publicació del DSM-V l'any 2013 i és fins el dia d'avui el qual hi ha, es consolida conceptualment l'autisme, i es substitueix el terme trastorns generalitzats del desenvolupament (TGD) pel de Trastorn de l'espectre autista (TEA). (Pérez i Artigas-Pallarés, 2012)

Per tant, actualment el trastorn de l'espectre autista (TEA) engloba el trastorn autista, la Síndrome d'Asperger i el Trastorn Generalitzat del Desenvolupament No Especificat (TGD NE), és a dir, es fusionen en un únic trastorn. Mentre que la Síndrome de Rett i el Trastorn Desintegratiu de la Infància no es recullen al DSM-V. (Palomo, 2014)

Taula n°2

Trastorns de l'Espectre Autista, elaboració pròpia a partir de Palomo (2014)

Trastorn de l'Espectre Autista (TEA)
Inclou: <ul style="list-style-type: none">• Trastorn Autista• Trastorn d'Asperger• Trastorn Generalitzat del Desenvolupament No especificat

4.2 Epidemiologia del TEA

Segons Hervás i Maraver (2020) la prevalença del TEA en els estudis més recents realitzats és d'1 en 54. A Espanya s'han realitzat una sèrie d'estudis epidemiològics de

l'autisme, demostrant-se una prevalença del 0,61% a preescolar, a un estudi realitzat a les Illes Canàries i un altre estudi realitzat a Tarragona, amb una prevalença d'1,55% en preescolars i l'1% en infants d'Educació Primària. A Catalunya un estudi d'incidència i prevalença de l'autisme en infants entre l'edat de 2 a 17 anys, en el qual es varen utilitzar dades administratives del sistema públic de salut, es va trobar la següent prevalença: 1,23% en 2017, 1,95% per nins i 0,46 per nines. Per tant, la incidència del diagnòstic es pot observar que ha incrementat del 0,007% en 2009 al 0,23% en el 2017.

4.2.1 Autisme i comorbiditat, o coexistència amb altres alteracions neuroevolutives de la salut mental o física

Segons Hervás i Maraver (2020) defineixen la comorbiditat com la coexistència de dues o més altres alteracions del neurodesenvolupament, trastorns o patologies, que no estan relacionades entre si, es donen a un mateix individu. El que succeeix és que en el TEA, moltes vegades aquesta comorbiditat és una conseqüència de viure amb aquest trastorn. S'afirma doncs, que el 70% de les persones amb autisme tindran al llarg de la seva vida, algun diagnòstic coexistent neuroevolutiu, i en molts casos presentaran comorbiditats múltiples que afegeixen complexitat al procés de diagnòstic i tractament.

Taula n°3

Autisme i comorbiditat, taula d'elaboració pròpia a partir d' Hervás i Maraver (2020)

Problemes psiquiàtrics coexistents amb autisme més freqüents	Diagnòstic d'autisme sense discapacitat intel·lectual i millor nivell de funcionament	Altres alteracions amb elevada comorbiditat
<ul style="list-style-type: none"> - Trastorn d'ansietat (42 %) - TDAH (31%) - Trastorns depressius (10%) - Trastorns per tics (11%) 	<ul style="list-style-type: none"> - Trastorns alimentaris (4%) - Trastorns associats al consum de drogues i alcohol (4%) - Síntomes psicòtics inespecífics (2%) 	<ul style="list-style-type: none"> - Alteracions de la son - Epilèpsia (20%) - Alteracions immunològiques, gastrointestinals i altres problemes mèdics

4.3 Etiologia

Segons (Alcàcer et al., 2012) avui dia es desconeixen les causes del TEA, encara que possiblement sigui multifactorial. Trobam certs estudis realitzats que ajuden a comprendre algunes de les alteracions, mode de processament de la informació i funcionament mental que presenten. Aquests són:

- L'existència d'un factor multigenètic, en conseqüència ha d'estar alterat més d'un gen per desenvolupar el trastorn.
- Dèficit en les anomenades *neurons espejo*, descobertes per Rizzolatti i els seus col·laboradors l'any 1996. Aquestes neurones estan relacionades amb l'aprenentatge per imitació, el desenvolupament del llenguatge i de l'empatia, a més, aquestes ajudarien a entendre els pensaments, sentiments i emocions i intencions de les altres persones.
- En estudis realitzats amb neuroimatges metabòliques (PET i SPECT) s'observa una evident disminució de les neurones amb funcions de connexió entre neurones receptores de les sensacions i el tàlem, processador d'emocions i el còrtex, principalment del lòbul frontal, processador de la intencionalitat i la representació simbòlica. Això dificultaria poder establir un vincle emocional, i en conseqüència empatitzar amb els altres, ser conscient de les seves emocions i desenvolupar la seva identitat.

4.4 Simptomatologia i característiques

Segons Hervás i Maraver (2020) es diferencien diferents símptomes i característiques, tot i que existeixen diferències fenotípiques segons els símptomes que els infants presenten, que es podrien anomenar nuclears de l'autisme, en conseqüència no totes les persones que reben el mateix diagnòstic de TEA tenen els mateixos símptomes.

Encara que els més destacables segons Hervás i Maraver (2020) són:

- Iniciació i resposta social, la qual pot variar des de l'absència d'iniciació social manifestada per adquirir ni manifestar el llenguatge, ni interactuar amb altres persones fins a tenir un excés d'iniciació social, on amb persones desconegudes presenten desinhibició social. Aquesta reciprocitat social estarà afectada en major o menor grau, pel fet de presentar dificultats per entendre les intencions i emocions de les altres persones, això implica una dificultat a l'hora d'adaptar-se de manera flexible a les necessitats interactives que es presenten en les situacions de comunicació. Com esmenta Alcàcer et al. (2012) "Las personas con TEA se

caracterizan por presentar problemas de relación, comunicación y flexibilidad mental” (p. 27).

- Dificultats en la comunicació i integració de la comunicació verbal i no verbal. Algunes persones que presenten TEA tenen una marcada afectació no verbal i/o no incorporen gestos a la seva comunicació, i/o no canvien la seva expressió facial. D'altra banda, en altres casos, sí que presenten i preserven l'expressió facial i els gestos a l'hora de comunicar-se, tot i que, d'alguna manera tenen dificultats en la integració gestual i visual, en aquests casos, les dificultats que tenen a veure amb el TEA són menys visibles i subtils. En general, totes les persones que presenten TEA tenen dificultats en l'ús pragmàtic i social de la comunicació. Segons Alcàcer et al. (2012) afirma que “Las personas con TEA se caracterizan por tener problemas de relación, comunicación y flexibilidad mental” (p.27) i per altra banda diu que “Si existe el lenguaje, este suele manifestarse de manera alterada, y en los casos más graves, incluso podemos observar la ausencia de intención comunicativa” (p. 27).
- Interessos restringits i conductes repetitives, pel que fa a aquest apartat el DSM-V ha incrementat el nombre d'aquestes conductes necessàries per poder ser diagnosticat. Pot incloure: inflexibilitat respecte al pensament o conducta, freqüent irritabilitat i/o problemes de conducta davant les demandes d'un adult. Aquests rituals, siguin verbals o conductuals, poden arribar a interferir significativament en la vida diària de la persona que presenta autisme, provocant un sentiment de frustració. Trobam diferents rituals que duen a terme, com per exemple: un ordre o nombre de vegades que ha de realitzar-se una acció no precipitada per cap pensament ansiós, però que provoca un sentiment de malestar si no el poden realitzar. Les estereotípies motores i verbals estan associades a estats diversos emocionals. Els interessos restringits són aquells que són més intensos i no funcionals de qualitat repetitiva i no social. Aquests poden passar desapercebuts en aquells que són més funcionals. Al DSM-V, per primera vegada les alteracions sensorials, són símptomes essencials de detecció i diagnòstic, provoquen malestar. S'inclouen: baixos llindars sensorials, auditius, visuals, tàctils o olfactivs, on per exemple la lluminositat, el renou extern i de fons, provoquen una manca de tolerància a aquests. Per altra banda, podem trobar una marcada disminució sensorial anomenada hiposensibilitat a diferents sensacions com el dolor, la calor, la gana, etc. provocant un risc per a la vida quotidiana de la persona que presenta TEA. Segons Alcàcer et al. (2012) afirma que “Las personas con TEA se caracterizan por tener dificultad para crear una identidad propia y diferenciada de los demás” (p. 26),

per altra banda afirma que presenten “rutines inflexibles y rituales específicos, acompañados de una falta de juego espontáneo, variado o imitativo” (p. 26) i finalment, esmenta que poden desenvolupar “capacidades desarrolladas con normalidad o incluso de forma extraordinaria, pero a menudo, acompañadas de patrones de comportamiento, intereses y actividades restringidas, repetitivas y estereotipadas” (p. 26). (Veure annex 1, taules amb informació sobre la simptomatologia).

4.5 Classificació i criteris diagnòstics actuals del DSM-V

Hervás i Maraver (2020) exposen que a la taula següent es presenten els símptomes diagnòstics del Trastorn de l'Espectre Autista presents al DSM-V (APA,2014).

Taula nº4

Síntomes diagnòstics dels Trastorns de l'Espectre Autista del DSM-V, taula extreta del Diagnòstic and Statistical Manual of Mental Disorders, 5TH Edition. Washington, DC: American Psychiatric Association, 1980. Citat a l'article Hervás i Maraver (2020).

Criteris diagnòstics (299.00 [F84.0])

- A. Deficiències persistents en la comunicació social i en la interacció social en diversos contextos, manifestat a tot el següent, actualment o pels antecedents (els exemples són il·lustratius, però no exhaustius):
1. Les deficiències en la reciprocitat socioemocional varien, per exemple: des d'un apropament social anormal i fracàs de la conversació normal en ambdós sentits, passant per la disminució d'interessos, emocions o afectes compartits, fins al fracàs en iniciar o contestar a interaccions socials.
 2. Les deficiències en les conductes comunicatives no verbals utilitzades en la interacció social varien, per exemple: des d'una comunicació verbal i no verbal poc integrada, passant per anomalies del contacte visual i del llenguatge corporal o deficiències de la comprensió i ús de gestos, fins a una falta total d'expressió facial i comunicació no verbal.
 3. Les deficiències en el desenvolupament, manteniment i comprensió de les relacions varien, per exemple: des de dificultats per ajustar el comportament en diversos contextos socials, passant per dificultats per compartir jocs imaginatius o per fer amics, fins a l'absència d'interès per altres persones.

Especificar la gravetat:

La gravetat es basa en el deteriorament de la comunicació social i en patrons de comportament restringits i repetitius.

B. Patrons restrictius i repetitius de comportament, interessos o activitats, que es manifesten en dos o més dels següents punts, actualment o pels antecedents (els exemples són il·lustratius, però no exhaustius):

1. Moviments, utilització d'objectes o parla estereotipada o repetitiva (p. ex.: estereotípies motores simples, alineació de les joguines o canvi de lloc dels objectes, ecolàlia, frases idiosincràtiques).
2. Insistència en la monotonia, excessiva inflexibilitat de rutines o patrons ritualitzats de comportament verbal o no verbal (p. ex.: gran angoixa enfront de canvis petits, dificultats amb les transicions, patrons de pensament rígids, rituals de salutacions, necessitat de fer el mateix camí o menjar els mateixos aliments cada dia).
3. Interessos molt restringits i fixos que són anormals quant a la seva intensitat o focus d'interès (p. ex.: forta inclinació o preocupació per objectes inusuals, interessos excessivament circumscrits o perseverants).
4. Híper o hiperreactivitat als estímuls sensorials o interès inhabitual pels aspectes sensorials de l'entorn (p. ex.: indiferència aparent al dolor/temperatura, resposta adversa a sons o textures específiques, ensum o palpació excessiva d'objectes, fascinació visual per les llums o els moviments).

Especificar la gravetat:

La gravetat es basa en el deteriorament de la comunicació social i en patrons de comportament restringits i repetitius.

C. Els símptomes han d'estar presents en les primeres fases del període de desenvolupament (però poden no manifestar-se totalment fins que la demanda social supera les capacitats limitades, o poden estar emmascarades per estratègies apreses en fases posteriors de la vida).

D. Els símptomes causen un deteriorament clínicament significatiu en l'àmbit social, laboral i altres àrees importants del funcionament habitual.

E. Aquestes alteracions no s'expliquen millor per la discapacitat intel·lectual (trastorn del desenvolupament intel·lectual) o pel retard global de desenvolupament. La discapacitat intel·lectual i el trastorn de l'espectre autista amb freqüència coincideixen; per fer diagnòstics de comorbiditats d'un trastorn de l'espectre autista i discapacitat intel·lectual, la comunicació social ha d'estar per davall del previst per al nivell general de desenvolupament.

4.5.1 Nivell de severitat del trastorn de l'espectre autista (TEA)

Segons Hervás i Maraver (2020), per al diagnòstic del DSM-V s'han d'incloure graus de severitat, en concret hi ha tres per als símptomes de comunicació social i de comportaments restringits i repetitius.

Taula n°5

Nivell de gravetat	Comunicació social	Comportaments restringits i repetitius
Grau 3: “Necessita ajuda molt notablement”	Les deficiències greus de les aptituds de comunicació social verbal i no verbal causen alteracions greus del funcionament, inici molt limitat de les interaccions socials i resposta mínima a l’obertura social d’altres persones.	La inflexibilitat de comportament, l’extrema dificultat de fer front als canvis o altres comportaments restringits/repetitius interfereixen notablement en el funcionament en tots els àmbits. Ansietat intensa/dificultat per canviar el focus d’acció.
Grau 2: “Necessita ajuda notable”	Deficiències notables de les aptituds de comunicació social verbal i no verbal; problemes socials aparents inclús amb ajuda <i>in situ</i> ; inici limitat d’interaccions socials; i reducció de resposta o respostes no normals a l’obertura social d’altres persones.	La inflexibilitat de comportament, la dificultat de fer front als canvis o altres comportaments restringits/repetitius apareixen amb freqüència clarament a l’observador casual i interfereixen amb el funcionament en diversos contextos. Ansietat intensa/dificultat per canviar el focus d’acció.
Grau 1: “Necessita ajuda”	Sense ajuda <i>in situ</i> , les deficiències en la comunicació social causen problemes importants. Dificultat per iniciar interaccions socials i exemples clars de resposta atípiques o insatisfactòries a l’obertura social d’altres persones. Pot parèixer que té poc interès en les interaccions socials. La conversació àmplia amb altres persones falla i aquests intents de fer amics són excèntrics i habitualment sense èxit.	La inflexibilitat de comportament causa una interferència significativa amb el funcionament en un o més contextos. Dificultat per alternar activitats. Els problemes d’organització i planificació dificulten l’autonomia.

Segons Hervás i Maraver (2020), amb el DSM-V, la variabilitat fenotípica del TEA, queda reflectida a través d’especificadors i modificadors que acompanyaran al diagnòstic. D’aquesta manera, mitjançant aquests es farà referència si el TEA està o no associat a un altre trastorn del neurodesenvolupament (trastorn del llenguatge, aprenentatge psicomotor, discapacitat intel·lectual, trastorn per dèficit d’atenció i hiperactivitat, trastorns per tics i/o trastorns psiquiàtrics (ansietat, depressió, trastorn obsessiu compulsiu, trastorns alimentaris, trastorns psicòtics, etc.) o alguna afecció mèdica o genètica o a un factor ambiental associat.

4.6 Principis generals del tractament

Segons Hervás, Balmaña i Salgado (2017), pel que fa al tractament, és molt important la detecció primerenca i la consegüent implementació d'un programa d'intervenció precoç continua sent l'opció per excel·lència, ja que es relaciona amb una millora evolutiva clínica de l'infant. Per altra banda, com a eix vertebrador, a qualsevol població infantil i adolescent, cal instaurar sempre el tractament tant psicològic com farmacològic amb estreta col·laboració amb la família. De la mateixa manera, els tractaments farmacològics utilitzats es poden dividir en aquells símptomes específics del TEA i aquells utilitzats per les comorbiditats associades. Cal destacar que en l'actualitat no existeixen fàrmacs de provada efectivitat per als símptomes nuclears propis del TEA, tot i que existeixen dos fàrmacs aprovats per al seu ús en TEA, el qual són la risperidona i l'aripirazole, que s'utilitza per disminuir la irritabilitat, impulsivitat i hiperactivitat associada al TEA. Cal que el professional metge i educatiu controlin molt de prop possibles efectes secundaris i comunicar-ho a les famílies ràpidament.

4.7 Processos d'aprenentatge: atenció a la diversitat

Pel que fa a l'atenció a la diversitat, en aquest cas centrant-nos en els alumnes que presenten TEA cal tenir en compte algunes consideracions. Segons Alcàcer et al. (2012) s'ha d'orientar i acompanyar a les famílies de la mateixa manera que acompanyar a l'alumnat en les activitats d'aula ordinària, col·laborant amb el seu procés d'aprenentatge i donar assessorament als professionals mitjançant formacions i supervisions.

Per tant, tal com esmenta Vidiella (2015), els aprenentatges depenen de les característiques singulars de cada un dels alumnes, i corresponen a les seves particularitats i vivències que han experimentat des del seu naixement i tenen a veure amb la forma en què aprenen i el ritme de l'aprenentatge, per altra banda varien segons les seves capacitats, motivacions i interessos dels infants. Això implica, que els aprenentatges són el resultat de processos que sempre són singulars i personals. A més, és necessari utilitzar una forma d'ensenyament i plantejament d'activitats adequada a les necessitats dels alumnes. Finalment, cal cercar els mitjans o formes d'intervenció que, cada cop més, ens permetin donar resposta adequada a les necessitats personals de tots i cada un dels nostres alumnes.

4.7.1 Les habilitats mentalistes, executives i d'autoregulació

Segons Martos i Paula (2011) les funcions executives són un constructe que tenen a veure amb diferents funcions, com habilitats de planificació, de memòria, d'inhibició i

control de la impulsivitat, el canvi de focus atencional, la flexibilitat, la iniciació de l'acció, entre d'altres. Es pot afirmar que la disfunció executiva pot produir dificultats i problemàtiques en la vida diària. Pel que fa a les habilitats mentalistes, requereixen de processos cognitius relacionats amb les funcions executives, que de la mateixa manera que les habilitats executives, si no es precisa un domini d'aquestes poden arribar a suposar una problemàtica a l'hora d'interactuar i relacionar-se amb les persones. Respecte a les habilitats de regulació emocional, consisteix a la inhibició d'accions no desitjades que s'estan executant o la inhibició de comportaments relacionat amb el control de les emocions, la seva flexibilitat i adaptació. Si una persona no es capaç d'inhibir els seus pensaments o accions abans o durant l'acció realitzada tendirà a la rigidesa, la perseveració i persistència, com si no fos capaç de dirigir la seva conducta cap a una altra direcció. Aquestes conductes són les que caracteritzen les persones que presenten TEA, de la mateixa manera que les dificultats que experimenten.

5. Desenvolupament del treball empíric

5.1 Introducció del treball empíric

Aquest treball empíric es basa en l'observació i anàlisi de les estratègies que duen a terme els tutors i l'equip de suport, a un centre que anomenem X, amb alumnes que presenten TEA per tal d'estimular i treballar les habilitats mentalistes, executives i de regulació cognitiva.

Per dur-ho a terme, em centro en cinc alumnes, dos dels quals pertanyen al primer cicle i els altres tres al segon cicle. Les pràctiques de menció, en el meu cas, cursant Suport educatiu, duren quatre setmanes, per tant he viscut i experimentat en primera persona quines són les estratègies que es realitzen a les diverses sessions, de la mateixa manera que en certs moments he pogut intervenir realitzant les pràctiques observades, sempre sota la supervisió del mestre de suport que realitza les sessions amb aquests alumnes.

5.2 Descripció dels cinc alumnes que presenten TEA.

Per dur a terme la descripció de les característiques d'aquests cinc alumnes he elaborat unes taules mitjançant l'observació directa i el contacte que he tingut amb aquests infants i es troben adjuntades a continuació:

Taula nº6.

Descripció de les característiques més rellevants de l'alumne 1

Curs de l'alumne 1: 1r d'Educació Primària	
Llegeix i escriu de manera autònoma?	Comença a llegir les síl·labes de paraules curtes, però ho fa amb ajuda.
Executa activitats de logicomatemàtica autònomament?	Sí que les realitza, però amb ajuda i no realitza segons quines activitats.
Presenta adaptació curricular significativa a alguna matèria?	No presenta cap adaptació significativa, però es duen a terme adaptacions curriculars no significatives.
Està diagnosticat com alumne que presenta TEA?	Sí que està diagnosticat.
Presenta alguna comorbiditat a part del TEA?	Sí, TDAH.
Està medicat?	No.
Cerca la interacció amb els companys?	Sí i interacciona de manera espontània amb els companys
És capaç de regular la seva impulsivitat?	Depèn del moment, però normalment necessita que li recordin les normes per crear un bon clima d'aula.
Realitza les alternatives que se li ofereixen per tal d'autoregular-se?	Sí, però espontàniament ell no ho demanana, és el mestre qui li ofereix aquestes possibilitats.
Demostra interès per les activitats proposades a l'aula?	Generalment sí, tot i que el mestre ha de cridar la seva atenció per tal que es centri en l'activitat que es realitza.
Demana ajuda quan la necessita?	Normalment no, és el tutor o mestre de suport que ha d'apropar-se per tal d'ajudar-lo.
A l'hora de comunicar-se utilitza el llenguatge no verbal i manté el contacte visual?	Generalment utilitza el llenguatge no verbal i manté el contacte visual, però en certs moments se li ha de recordar aquest contacte visual quan una altra persona es dirigeix a ell.
Presenta algun tipus d'interès particular, conducta repetitiva o ritual?	Sí, sempre parla d'aspectes relacionats amb matar a persones i l'ús de pistoles. Per altra banda sempre que pot dibuixa cotxes.
Presenta freqüent irritabilitat i/o problemes de conducta a davant les demandes d'un mestre?	No, generalment realitza l'activitat que es duu a terme a l'aula.

Presenta baixos llindars sensorials, auditius, visuals, tàctils o olfactius?	No.
Presenta hiposensibilitat pel que fa al dolor, la calor o la gana?	No.

Taula n°7.

Descripció de les característiques més rellevants de l'alumne 2

Curs de l'alumne 2: 3r d'Educació Primària	
Llegeix i escriu de manera autònoma?	Sí, tot i que sol demanar ajuda perquè no li agrada fer les tasques de manera autònoma, prefereix que el mestre li digui el que ha de fer de manera molt pautada.
Realitza activitats de logicomatemàtica autònomament?	Generalment necessita ajuda i utilitza certs recursos que li proporciona el mestre per tal de poder realitzar certes activitats matemàtiques.
Presenta adaptació curricular significativa a alguna matèria?	Sí a dues assignatures.
Està diagnosticat com alumne que presenta TEA?	Sí que està diagnosticat.
Presenta alguna comorbiditat a part del TEA?	Sí, TDAH.
Està medicat?	Sí.
Cerca la interacció amb els companys?	Sí i interacciona de manera espontània amb els companys, a més cerca aquest contacte sobretot amb certs alumnes de l'aula, tot i que a vegades no sap com fer-ho.
És capaç de regular la seva impulsivitat?	Depèn del moment, però normalment sí, i sempre que es troba nerviós ho verbalitza.
Realitza les alternatives que se li ofereixen per tal d'autoregular-se?	Sí sempre, a més moltes vegades és ell mateix que demana aquestes alternatives per autoregular les seves emocions.
Demostra interès per les activitats proposades a l'aula?	Sempre, és molt participatiu, però necessita la tasca molt pautada i seqüenciada per poder-la dur a terme.

Demana ajuda quan la necessita?	Sempre, i moltes vegades pel seu nivell de lectoescriptura podria realitzar les tasques de manera autònoma, amb unes pautes marcades, però prefereix demanar ajuda abans que fer-ho tot sol.
A l'hora de comunicar-se utilitza el llenguatge no verbal i manté el contacte visual?	Generalment utilitza el llenguatge no verbal i manté el contacte visual, però en certs moments se li ha de recordar aquest contacte visual quan una altra persona es dirigeix a ell.
Presenta algun tipus d'interès particular, conducta repetitiva o ritual?	Sí, quan està tranquil sempre mou el cap d'un costat a un altre i fa una col·lecció de caps de medicaments, juntament amb els prospectes pertinents.
Presenta freqüent irritabilitat i/o problemes de conducta a davant les demandes d'un mestre?	Generalment es frustra quan les activitats que se li demanen no li surten com ell espera que vagin.
Presenta baixos llindars sensorials, auditius, visuals, tàctils o olfactivs?	No.
Presenta hiposensibilitat pel que fa al dolor, la calor o la gana?	No.

Taula n°8.

Descripció de les característiques més rellevants de l'alumne 3

Curs de l'alumne 3: 4t d'Educació Primària	
Llegeix i escriu de manera autònoma?	Sí, tot i que normalment escriu a l'ordinador que tenen a l'aula, perquè l'escriptura al quadern no li va massa bé per la motricitat fina.
Realitza activitats de logicomatemàtica autònomament?	Generalment necessita ajuda i utilitza certs recursos que li proporciona el mestre per tal de poder realitzar certes activitats matemàtiques.
Presenta adaptació curricular significativa a alguna matèria?	Sí a totes les assignatures.
Està diagnosticat com alumne que presenta TEA?	Sí està diagnosticat.
Presenta alguna comorbiditat a part del TEA?	No.

Està medicat?	No.
Cerca la interacció amb els companys?	Sí, té molt bona relació amb els companys, pel tema de socialització, actualment, no té cap mena de problemàtica.
És capaç de regular la seva impulsivitat?	Depèn del moment, però normalment sí, i sempre que es troba nerviós ho verbalitza.
Realitza les alternatives que se li ofereixen per tal d'autoregular-se?	Sí sempre, a més moltes vegades és l'alumne mateix que demana aquestes alternatives per autoregular les seves emocions.
Demostra interès per les activitats proposades a l'aula?	Depèn de l'activitat, sí la temàtica està relacionada amb algun interès seu sí, sinó, li costa realitzar les activitats.
Demana ajuda quan la necessita?	Normalment no, sol ser el mestre que s'apropa per explicar-li el què ha de fer o són els seus companys els qui l'ajuden.
A l'hora de comunicar-se utilitza el llenguatge no verbal i manté el contacte visual?	Generalment utilitza el llenguatge no verbal i manté el contacte visual, però en certs moments se li ha de recordar aquest contacte visual quan una altra persona es dirigeix a ell.
Presenta algun tipus d'interès particular, conducta repetitiva o ritual?	Sí, el seu màxim interès és la tecnologia, en concret destaca en la realització d' <i>Stop Motion</i> .
Presenta freqüent irritabilitat i/o problemes de conducta a davant les demandes d'un mestre?	Generalment es frustra quan les activitats que se li demanen no li surten com ell espera que vagin.
Presenta baixos llindars sensorials, auditius, visuals, tàctils o olfactius?	No.
Presenta hiposensibilitat pel que fa al dolor, la calor o la gana?	Sí, pel que fa al dolor presenta hiposensibilitat.

Taula nº9.

Descripció de les característiques més rellevants de l'alumne 4

Curs de l'alumne 4: 4t d'Educació Primària	
Llegeix i escriu de manera autònoma?	Sí, no té cap problema de lectoescriptura.
Realitza activitats de logicomatemàtica autònomament?	Sí, no presenta cap dificultat per realitzar activitats a l'àrea de Matemàtiques.

Presenta adaptació curricular significativa a alguna matèria?	No, però sí adaptacions curriculars no significatives.
Està diagnosticat com alumne que presenta TEA?	Sí està diagnosticat.
Presenta alguna comorbiditat a part del TEA?	Sí, presenta problemes de visió greus.
Està medicat?	No.
Cerca la interacció amb els companys?	No, tot i que els seus companys intenten interaccionar amb l'alumne, aquest, no sap com fer-ho per tant moltes vegades evita el contacte amb els companys. És la seva major dificultat.
És capaç de regular la seva impulsivitat?	Sí, a l'aula no demostra que sigui una persona impulsiva.
Realitza les alternatives que se li ofereixen per tal d'autoregular-se?	No necessita alternatives per l'autoregulació perquè l'alumne mateix se sap regular a l'escola.
Demostra interès per les activitats proposades a l'aula?	Sí tot i que a vegades li costa fer-les, però no perquè no sàpiga fer-les, sinó perquè a vegades no presenta moltes ganes de treballar.
Demana ajuda quan la necessita?	Normalment no, sol ser el tutor o mestre de suport que s'apropa per explicar-li el què ha de fer.
A l'hora de comunicar-se utilitza el llenguatge no verbal i manté el contacte visual?	Generalment utilitza el llenguatge no verbal i pel que fa al contacte visual, hi ha moments que sí, d'altres que se li ha de recordar, però principalment sí.
Presenta algun tipus d'interès particular, conducta repetitiva o ritual?	Sí, presenta un balanceig constant quan l'alumne està assegut a la cadira.
Presenta freqüent irritabilitat i/o problemes de conducta a davant les demandes d'un mestre?	No, mai presenta irritabilitat ni problemes de conducta, de fet és tot el contrari.
Presenta baixos llindars sensorials, auditius, visuals, tàctils o olfactivs?	Sí sobretot auditius i olfactivs.
Presenta hiposensibilitat pel que fa al dolor, la calor o la gana?	No.

Taula n°10.

Descripció de les característiques més rellevants de l'alumne 5

Curs de l'alumne 5: 5è d'Educació Primària	
Llegeix i escriu de manera autònoma?	Sí, tot i que han de ser lectures curtes de la mateixa manera pel que fa a l'escriptura.
Realitza activitats de logicomatemàtica autònomament?	No, sempre necessita ajuda i sol utilitzar els recursos manipulatius que li proporcionen per tal que pugui realitzar les activitats que se li proposen.
Presenta adaptació significativa a alguna matèria?	Sí a totes les àrees.
Està diagnosticat com alumne que presenta TEA?	Sí està diagnosticat.
Presenta alguna comorbiditat a part del TEA?	Sí, TDAH.
Està medicat?	Sí.
Cerca la interacció amb els companys?	No, quasi mai té relació ni interacciona amb els seus companys, ell no sent la necessitat de relacionar-se amb els altres.
És capaç de regular la seva impulsivitat?	Depèn del moment i de l'activitat que es realitzi, però moltes vegades li costa regular-la.
Realitza les alternatives que se li ofereixen per tal d'autoregular-se?	Depèn del moment i de l'activitat que es realitzi, però moltes vegades li costa regular-la.
Demostra interès per les activitats proposades a l'aula?	Sí demostra interès per les activitats que se li proporcionen a l'aula i les realitzades pels professionals de suport.
Demana ajuda quan la necessita?	Sempre.
A l'hora de comunicar-se utilitza el llenguatge no verbal i manté el contacte visual?	Generalment no utilitza el llenguatge no verbal i pel que fa al contacte visual tampoc, el mestre ha de recordar-li el contacte visual.
Presenta algun tipus d'interès particular, conducta repetitiva o ritual?	Sí, presenta molt interès pels números i per autoregular-se necessita tocar el dit d'una persona.
Presenta freqüent irritabilitat i/o problemes de conducta a davant les demandes d'un mestre?	Depèn del dia, del moment i de l'activitat que s'estigui realitzant, però diverses vegades sí que presenta irritabilitat.

Presenta baixos llindars sensorials, auditius, visuals, tàctils o olfactius?	Sí sobretot auditius i tàctils.
Presenta hiposensibilitat pel que fa al dolor, la calor o la gana?	No.

Aquests cinc alumnes reben suport per un mestre de suport, on certes sessions es realitzen dins l'aula, mentre que d'altres es realitzen a altres aules, és a dir el suport té lloc fora de l'aula. Es treballen diferents aspectes dintre i fora de la classe, que ara a continuació analitzaré a partir de la meva experiència i observació i enregistrament de les sessions, de la mateixa manera que de l'observació de les diverses estratègies utilitzades per a treballar les habilitats mentalistes, executives i de regulació cognitiva, a més de les entrevistes realitzades als tutors, els professionals de l'equip de suport i a una psicòloga externa al centre.

A continuació adjunto l'horari del mestre de suport amb el que joestic a l'hora de realitzar el suport amb els alumnes.

Taula n°11.

Horari del mestre de suport

SETMANA DEL AL DE 2021

	DILLUNS (pati)	DIMARTS (pati)	DIMECRES (pati)	DIJOUS (pati)	DIVENDRES
9.00	3r	5è LENGÜES	5è Matemàtiques	1r (AULA)	1r
10.00	3r	4t (FORA)	3r (AULA)	3r (AULA)	4t
10.45	1r FORA	3r FORA	3r	3r	3r (FORA)
12.00	3r	4t	4t	4t	11.30 4t
13.00	5è	3r (FORA) (resolució de problemes a partir de les TIC)	5è	5è (FORA)	5è (FORA)
TASQUES/OBSERVACIONS/PENDENT:					

Com podem observar mitjançant aquest horari, l'alumne de primer rep suport durant tres sessions, de les quals, una es realitza fora de l'aula i les altres dues a dintre de l'aula. L'alumne de tercer rep suport entre deu i onze hores, de les quals, sis hores es duen a terme

a dintre de l'aula i quatre es realitzen a un altre lloc alternatiu a la seva classe. Un alumne de quart, rep suport durant dues hores, i ambdues es realitzen fora de l'aula. Pel que fa a l'altre alumne de quart, rep quatre hores de suport, tres de les quals es realitzen dins l'aula i una fora de la classe. Finalment, l'alumne de cinquè rep sis hores de suport, de les quals totes es realitzen a un altre lloc alternatiu a la seva aula de referència.

5.3 Anàlisi de la informació recopilada a partir de l'observació directa des de la meua experiència i de l'enregistrament de les sessions.

A partir de la informació que he recopilat durant aquestes setmanes mitjançant l'observació directa i de l'enregistrament de les sessions, he obtingut uns resultats que a continuació esment i analitzo. (Veure annex 2, taules de registre de les sessions).

En primer lloc cal esmentar que es troben diverses diferències quan els suport es realitza dins l'aula, on l'alumne gairebé és on es troba la resta d'hores que es duen a terme les sessions de les matèries, i fora de l'aula, on les sessions de suport es realitzen a llocs alternatius de l'escola, diferents a les seves aules de referència.

5.3.1 Suport dintre de l'aula.

Els objectius principals quan es realitza suport dins l'aula són: aconseguir que l'alumnat que presenta TEA treballi de la manera més autònoma possible i respectar el seu ritme d'aprenentatge, fer les activitats comunes que es duen a terme a l'aula amb la resta de companys i treballar de manera cohesionada amb el grup classe. Per això es fan servir diferents estratègies i mitjançant l'observació directa he pogut adonar-me quines són aquestes, a continuació les esment.

En primer lloc, he observat que les activitats que es realitzen de les diverses àrees, són més obertes i flexibles, on tots els alumnes participen, generalment ho fan de manera cooperativa, i d'aquesta manera tots s'ajuden entre tots. Es treballen continguts de totes les matèries des de lectoescriptura fins a Naturals i Socials, tot depèn dels objectius que es vulguin aconseguir amb aquella sessió en concret. Analitzant aquestes situacions que he viscut de primera mà, m'he adonat que s'aprofita el suport poder donar cabuda a tots els infants i de la mateixa manera arribar a tots els alumnes, i no només centrar-se en l'alumne que presenta TEA, tot i que, sempre es tenen molt en compte les seves necessitats. És a dir, es treu profit del fet que hi ha dos mestres dins l'aula, d'aquesta manera, es pot arribar a donar cabuda a les necessitats de tots els infants, ja que si només hi ha un mestre a la classe

és molt més difícil poder arribar a l'infant que presenta TEA i a la resta de companys, que també poden presentar altres necessitats, de qualsevol tipus.

Per altra banda, cal destacar que tant el mestre de suport com el tutor treballen de manera cooperativa i cohesionada, fet important, perquè els alumnes veuen dues persones que fan feina de manera conjunta, i ambdues saben el que han de fer i com distribuir-se i organitzar-se per poder ajudar a tots els alumnes de l'aula, atenent a les seves necessitats.

Quant a l'inici de les classes, cada dia, els mestres realitzen un horari a una pissarra que tenen a l'aula, on escriuen el que faran durant aquell dia, és a dir, realitzen una anticipació de les activitats. Principalment, es fa per l'alumnat que presenta TEA, perquè d'aquesta manera ell sap en tot moment el què ha de fer i què s'espera d'ell a cada activitat. Alhora serveix per organitzar-se i estructurar-se, aconseguint així un sentiment de seguretat. Aquesta estratègia, a part de ser beneficiosa per l'alumnat amb TEA ho és per la resta de companys, ja que, que tots els infants puguin saber què és el que faran després de cada activitat també els proporciona tranquil·litat, ja que saben quan tenen petits descansos i s'estableix una rutina.

Una de les altres estratègies que he contemplat, és el fet que l'alumnat TEA sempre seu a un lloc de la classe prop del tutor, pel fet que si necessita ajuda aquest té més facilitat per poder anar a la seva taula.

Una altra estratègia emprada és el mètode Teacch (abreujament en anglès de Tractament i Educació de nens amb Autisme i Problemes de Comunicació relacionats), aquest no s'utilitza amb tots els alumnes que he esmentat, només l'empren dos d'ells. És una eina molt adequada per aquest alumnat, ja que fomenta l'educació estructurada i seqüenciada, aprofitant les capacitats visuoespacials i això permet processar millor la informació visual i oferint l'avantatge de ser autònom, no només en la realització de tasques, sinó també en el canvi d'una tasca a una altra. En concret, jo he pogut observar el racó Teacch, que consisteix en una calaixera que es troba a un lloc determinat de l'aula que ell coneix, i serveix de reforç positiu, quan l'alumne ha acabat les tasques que ha de realitzar pot anar a aquesta calaixera, i allà té determinades feines que són del seu interès i pot realitzar durant un temps pautat entre l'alumne i el tutor. Quan s'acaba aquest temps, si l'alumne ha acabat la tasca la col·loca a un espai de la calaixera que posa "acabat" i així la pròxima vegada que hi va pot fer altres feines, o acabar pendents que no havia pogut acabar de completar. Aquesta, ajuda

a l'autonomia de l'alumne, ja que executa tasques sense la necessitat de demanar ajuda. Aquestes feines que prepara el tutor o mestre de suport es realitzen a partir dels seus interessos previs, per tant i afegint una altra estratègia és molt important que el tutor i mestre de suport conegui al seu alumnat i estableixi un vincle. Si és necessari, es pot utilitzar el suport de pictogrames, unes targetes on hi ha dibuixos de les accions que ha de fer l'alumne que presenta TEA, d'aquesta manera anirà posant i llevant aquests pictogrames que enganxa a un plafó segons les accions i activitats que ha de realitzar o ja ha realitzat.

Posant un exemple d'una sessió en particular, en la qual els alumnes han de realitzar una activitat de lectoescriptura conjunta, és a dir, en petits grups, que consisteix a escriure a una fitxa quin és el seu conte preferit i fer una breu descripció d'aquest. Després són els mateixos alumnes que han d'explicar als seus companys d'equip el que han escrit. Quan han acabat l'activitat, que requereix una elevada concentració l'alumne amb TEA es sent molt cansat, doncs, ell ja sap que una vegada acabada la tasca encomanada pot anar a la calaixera a triar una feina que li faci ganes realitzar, per tal de desconnectar i descansar del que s'ha fet prèviament.

També he pogut percebre que la seqüenciació de les tasques i en relació, el temps, és molt important, perquè aquests alumnes necessiten saber durant quants minuts realitzaran les activitats. Per això s'utilitza l'horari que s'estableix al matí, però a més, moltes vegades s'utilitza un temporitzador, com per exemple un cronòmetre. A certes sessions, es posa només per l'alumne en qüestió i d'altres, es projecta a la pantalla digital de la qual disposen totes les aules, i d'aquesta manera saben quant de temps tenen per fer certa tasca, o quant de temps té l'alumne amb TEA per poder realitzar una tasca de la calaixera.

Finalment, una de les estratègies que he de remarcar és saber fins quan l'alumnat amb TEA és capaç de realitzar una activitat i respectar el seu ritme d'aprenentatge. Quan l'infant ja està molt cansat és rellevant rompre amb l'activitat que s'està fent, és a dir, deixar de fer-la per tal que l'alumne pugui desconnectar, fent-ho amb les estratègies esmentades, i una altra a afegir és sortir de l'aula, anant a caminar per diverses zones de l'escola que li interessin a l'infant o que conegui el camí que ha de fer, és a dir, realitzar un breu recorregut, que normalment sol fer amb la companyia del tutor en qüestió, o amb el mestre de suport.

De les estratègies que he esmentat, cal dir que totes es treballen de manera proporcional, encara que les més emprades són realitzar l'horari diari, seqüenciar les tasques i pautar amb l'alumne TEA de quant temps disposa per anar al racó Teacch.

5.3.2 Suport fora de l'aula.

Els objectius principals quan es realitza suport fora de l'aula són: dur a terme un suport més específic enfocat i individualitzat per a cobrir les necessitats de l'alumnat amb TEA, que dintre l'aula no es poden arribar a treballar i desenvolupar les habilitats mentalistes, executives i de regulació emocional.

Aquest suport fora de les aules, és a dir, a llocs alternatius dintre de l'escola estan organitzats i compten amb material molt atractiu cap als infants, que de fet pels alumnes anar a aquestes aules, els hi crea un sentiment d'alegria, ja que disposa de recursos i jocs molt variats. Aquesta és una de les primeres estratègies a esmentar quan es duu a terme el suport dins aquestes aules (anomenades Logo), estan organitzades de tal manera que resulta un incentiu per a l'alumnat anar-hi.

Per tant, amb cada alumne es fa un tipus de suport diferent, perquè tots els infants són diferents i el mestre de suport s'adapta a les necessitats de cada nin. Així i tots els continguts que es treballen principalment són les habilitats mentalistes, les funcions executives i la regulació emocional i cognitiva. Això es fa ajustant-se a cada infant i treballant-ho a partir dels seus interessos per tal de desenvolupar aquestes capacitats.

Les funcions executives impliquen habilitats de planificació, memòria de treball, inhibició i control d'impulsos, canvis al seu entorn i autoregulació. Les mentalistes estan relacionades amb les executives, ja que se centren en l'anticipació de comportaments i intuïcions, i són indispensables per les relacions socials. I les habilitats d'autoregulació serveixen per saber regular el seu nivell de frustració, cercar alternatives quan sorgeixen problemes, detectar quines emocions tenint en un moment determinat i saber verbalitzar-ho.

Tot el que he esmentat anteriorment, són amb les dificultats que es troben els alumnes TEA en el seu dia a dia, cadascú amb un grau diferent. Per això amb cada nin s'utilitzen diferents estratègies per poder desenvolupar i millor aquestes habilitats.

El primer que s'ha de dur a terme, és que l'infant amb TEA sàpiga qui són les seves persones de referència, per això cal que sàpiga i conegui a quines hores vendrà el mestre de suport a realitzar les sessions a dintre de l'aula, però també ha de saber quan realitzarà les sessions a fora de l'aula.

Passant a les tècniques de regulació emocional, és important entendre que aquesta és clau i és l'origen de moltes conductes disruptives. El mestre de suport el que fa és observar els primers indicadors o senyals d'ansietat i desregulació emocional per tal d'entendre a l'infant en qüestió, i a partir d'aquí es treballa amb estratègies com: el termòmetre de les emocions, on l'alumne ha d'indicar com es sent, també hi ha, com et sents avui? On a un foli apareixen diferents emojis i l'alumne ha de dir o indicar com es sent. També trobam les escales de qualitat de resposta, on l'alumne ha d'indicar de l'1 al 5 quin és el seu nivell de frustració. Per altra banda, també es treballa amb autoinstruccions on se'ls indiquen algunes estratègies per solucionar problemes, es fa mitjançant imatges visuals. També es treballen les tècniques de relaxació com és la respiració diafragmàtica i la visualització d'imatges i situacions agradables. La darrera eina utilitzada per treballar les habilitats d'autoregulació són les històries socials, on mitjançant imatges i indicacions es fan breus narracions que ajuden a aprendre i a repetir conductes, de la mateixa manera que aquestes poden indicar el que no s'ha de fer quan i quines alternatives es poden fer en lloc de dur a terme conductes disruptives.

Respecte a les habilitats mentalistes, els alumnes amb TEA fracassen freqüentment en l'intent d'aconseguir relacions fluides ja que tenen dificultats en comprendre el món mental dels altres i com a conseqüència presenten: dificultat per predir les conductes dels altres, dificultat per donar-se compte de les intencions dels altres i conèixer les vertaderes raons que guien les seves conductes i en conseqüència, dificultat a l'hora d'explicar les seves pròpies conductes, les seves emocions i la dels seus companys i dificultat per comprendre com les seves conductes o comentaris afecten a les persones. Per això a les sessions de suport fora de l'aula s'utilitzen sobretot dues eines, en primer lloc històries actives, que consisteixen en vinyetes de pensament i diàleg i en segon lloc diversos llibres, en concret "Intervención mediante historias complejas de teoría de la mente" de Irene García Molina, "Tareas de comprensión lectora y de inferencias. Más allá de las palabras" i "En la mente" de Marc Monfort. Aquests tres llibres es van combinant segons com es trobi l'infant durant la sessió que es realitza, ja que és un dels aspectes que menys els hi agrada treballar.

Per treballar les funcions executives, que aquestes es refereixen a aquelles respostes flexibles davant situacions noves o de canvi, i que impliquen una resposta reflexiva i no automàtica, a les sessions de suport es fa plantejant activitats on les preguntes que es formulin siguin clares, subratllant el què és important, assenyalar a la mateixa activitat on han d'escriure la resposta, oferir moltes respostes alternatives, és a dir, que no existeixi només una única resposta o manera de fer-ho; evitar el llenguatge figurat, acompanyar els enunciats amb alguna imatge i seleccionant quines són les paraules clau del text. Per altra banda, per treballar la flexibilitat s'utilitzen diverses estratègies com: negociar canvis i activitats, tenir en compte els seus interessos, introduint diversos canvis en jocs on ja estan establertes les normes i canviar el final de contes. I finalment, exposar a l'infant a situacions d'aprenentatge on s'hagi de triar entre diverses opcions, cosa que no els hi agrada.

Respecte a les estratègies que he esmentat es pot dir que totes es treballen de manera igualitària a les hores de suport fora de les aules, s'intenta treballar els tres tipus d'habilitats, ja que són les que més els hi costa i dintre de les aules ordinàries un sol mestre per manca de temps no pot arribar a atendre aquestes necessitats.

5.3.3 El treball del control inhibitori i el rol del docent

Els alumnes que presenten TEA com he esmentat, moltes vegades no poden controlar les seves emocions i frustració i és per això que el docent ha de proporcionar a l'infant amb TEA estratègies per tal de poder regular-se, com per exemple: delimitar conductes i posar límits, i que l'alumne sàpiga quins són, cercar alternatives que compleixin una funció equivalent, establir unes normes de conducta a l'aula clares, amb un suport visual permanent. Amb això es pretén introduir a l'infant al concepte d'autocontrol, reduir la seva impulsivitat i orientar-lo cap a comportaments reflexius. Una tècnica que s'utilitza és la del pot de bales, que serveix per treballar la tolerància a la frustració i de control de la conducta i de les explosions. Es pot dir que mitjançant aquestes tècniques sí que es nota una millora pel que fa a la regulació de cada infant, tot i que, en certes situacions es segueixen produint explosions significatives, i fins que no ha passat una estona, l'alumne no és capaç d'aconseguir calmar-se i controlar-se.

5.4. Anàlisi de la informació recopilada a partir de les entrevistes

He realitzat diverses entrevistes per tal d'obtenir informació a quatre tutores, dues mestres de suport, dues AL, a l'orientador de l'escola i a una psicòloga externa al centre. A partir d'aquesta informació que he obtingut a continuació, realitzo una anàlisi.

5.4.1 Anàlisi de les entrevistes a les tutores (Veure annex 4, preguntes realitzades a les tutores).

Dintre de les quatre tutores, trobam tres que porten realitzant la feina de mestra vint anys o menys, i d'aquestes tres, una d'elles ha realitzat educació especial. La quarta tutora fa un any que du exercint de tutora, ha treballat quatre anys com AL i ha estat a ASPACE diversos anys.

Les quatre tutores coincideixen a una sèrie de punts que són:

L'educació inclusiva, implica una educació de qualitat per a tothom, que tingui present dins l'aula i el centre a tots els alumnes, donant suport a aquells que ho necessitin, una educació que doni cabuda a tot l'alumnat siguin quines siguin les seves necessitats i les seves capacitats. Com a valors que la fonamenten destaquen el respecte i la igualtat.

El suport per part de les AL i les mestres de suport és positiu, ja que ells són els especialistes i poden treballar amb els alumnes TEA aquells aspectes que el tutor no té temps o no té eines per poder-los treballar. Consideren que ha de ser una ajuda compartida amb molta coordinació amb el tutor.

Els alumnes que presenten TEA tenen els mateixos drets a estar a una aula ordinària, sempre que se'ls pugui atendre. Consideren que haurien de tenir més hores de suport, ja que els tutors a vegades no disposen del temps ni la formació suficients. Per altra banda, creuen que s'ha de tenir en compte el grau i com s'adaptin a la situació.

Quan tenen dubtes de com actuar amb els alumnes amb TEA en certes situacions concretes demanen ajuda a l'equip de suport, format per dues PT, dues AL i l'orientador.

Les estratègies que utilitzen amb els alumnes TEA i creuen que són més efectives, com he esmentat algunes d'elles abans, són l'anticipació, la seqüenciació, que l'infant sàpiga el què la mestra espera d'ell en cada moment, la cohesió de grup, establir vincles, saber escoltar-lo, fer-lo responsable de les seves solucions i a més sortir a fora de l'aula en algun moment per tal de rompre amb la dinàmica que s'ha realitzat.

Aquestes estratègies també ajuden a la resta de companys, ja que l'anticipació i l'organització dins l'aula és molt important per a tots.

És molt beneficiós que aquests alumnes rebin suport específic. Aquests beneficis són tant a nivell psicològic, emocional, de reforç de les estratègies que treballa la tutora i amb aquest suport es poden treballar de manera més específica les seves necessitats i de manera continuada. Recalquen, que l'alumne amb TEA és important que es senti acompanyat durant tot el procés d'aprenentatge, i aquest benefici cap a ell irradia cap a la resta dels companys de la classe.

Prefereixen que el suport es dugui a terme dins l'aula, però per altra banda, creuen que és beneficiós i necessari que l'alumnat amb TEA per fer tasques especials, adequades a les seves necessitats realitzi sessions de suport fora de la classe. A més, consideren que en alguns moments és necessari dur a terme un descans, ja sigui sortint de l'aula o realitzant tasques que els agraden i els ajuden a desconnectar.

Consideren que amb un alumne que presenta TEA és molt important saber com és l'infant, arribar a ell, saber respectar el seu espai i el temps que necessita i fer tot el possible perquè et vegi com una persona que el vols acompanyar.

En canvi, en altres punts es troben certes discrepàncies, i aquests són:

Tres de les tutores consideren que és un centre inclusiu, ja que dona cabuda a tots els alumnes, evitant etiquetar-los, encara que estan limitats quant a manca de recursos humans i materials. En canvi, l'altra mestra considera que aquest centre no és completament inclusiu, ja que la inclusió ha de començar pels mestres i falta cohesió, respecte i intenció de valorar que s'ha de funcionar com un equip.

Quant al que es podria millorar d'aquesta escola, han contestat que són necessaris més recursos tant humans com materials. Així i tot, amb els recursos que tenen cerquen maneres o estratègies per poder atendre les necessitats dels seus alumnes. Per la tutora que creu que manca cohesió entre els mestres s'hauria de millorar l'enteniment entre aquests.

El rol del mestre de suport, per a tres de les tutores és acompanyar i assessorar al tutor i intentar donar resposta a tots els alumnes siguin quines siguin les seves necessitats. I l'altra tutora considera que el mestre suport té el mateix rol que la tutora, amb una altra especialitat.

Les estratègies que segueixen les tutores amb els alumnes amb TEA són l'anticipació, el racó Teacch, fer un horari diari, realitzar activitats obertes i seqüenciades, establir un vincle amb ells, llenguatge clar amb frases bastants curtes i respectar els moments en què no estan receptius. Una d'aquestes tutores, vol potenciar que l'alumne que necessita un suport especial faci la feina de la manera més autònoma possible, escoltant a l'infant i que ell mateix intenti solucionar els problemes que vagin sorgint, i si per ell mateix no és capaç de resoldre'ls és quan ha de demanar ajuda.

Quant a la inclusió de l'alumnat TEA dins el seu corresponent grup classe, hi ha tres tutores que consideren que sí que estan inclosos, ja que treballen l'educació emocional i la cohesió de grup. Per a una altra tutora, i degut al grau d'autisme que presenta l'alumne, està integrat però no està inclòs.

5.4.2 Anàlisi de les entrevistes a l'equip de suport

Per a l'equip de suport (dues mestres de suport, dues AL i l'orientador) i la psicòloga opinen que una educació inclusiva implica habilitar les escoles perquè hi hagi cabuda de tot l'alumnat amb respecte i acceptació a les diferències de cadascú. Suposa permetre que tots siguem diferents, amb els mateixos drets i deures, beneficiant-nos d'aquestes diferències i gaudint de què cadascú sigui com és. Ha de suposar sempre un benefici per a l'infant, no es pot fer una educació inclusiva a qualsevol preu, si no es tenen els recursos, els espais, els materials i l'organització de centre adequats.

Pels valors que la fonamenten esmenten que els primordials són el respecte i donar a cadascú el què ha de menester, és a dir, l'equitat.

Per l'orientador, no és una escola completament inclusiva, perquè no es pot atendre a l'alumnat com s'hauria de fer. Caldria millorar espais, materials, temps, formació als mestres i disposar de més recursos humans. Pel que fa a les mestres de suport i les dues AL, està encaminada a la inclusió, però realment no s'adapta l'escola/aula/objectius, etc. als alumnes. Segons elles, a vegades és difícil d'aconseguir el canvi de mirada dels mestres que no tenen la necessitat de canviar-la. Tal vegada, esmenten, que el que és inclusiu per un alumne no ho és tant per a un altre. Respecte a l'alumnat TEA, quan aquest presenta un alt grau, dins un entorn ordinari cal donar-li el que ell necessita.

Tot l'equip de suport i la psicòloga opinen que és positiu que l'alumnat que presenta TEA rebi suport, perquè pot ajudar-los en el seu dia a dia, a comprendre una mica més com funciona el món, els pot aportar estabilitat, seguretat, confiança i poder treballar de manera específica objectius o algunes habilitats que de manera ordinària els mestres no treballen a l'aula. Per altra banda, també opinen que si el sistema fos totalment inclusiu potser no caldria la intervenció només amb els alumnes NESE.

Pel que fa al rol que ha de tenir un bon mestre de suport, tot l'equip de suport opina que és important el coneixement i formació amb relació a tot el món educatiu, però també molta formació específica. Respecte a l'actitud, ha de ser oberta i flexible, adaptar-se fàcilment als canvis, ser amable, pacient, respectuós i discret. Oferir un suport a tots els mestres i oferir alternatives a la feina que es fa. Si el suport es realitza dintre de l'aula, ha de ser un referent més per a tot el grup i no només per a casos concrets. A més ha de tenir una bona capacitat per entendre on està l'alumne i on pot arribar, per tal de trobar totes les eines necessàries perquè ho puguin fer. La psicòloga opina que ha de ser un bon company en el camí de l'aprenentatge dels infants.

Quant al suport dintre i fora de l'aula, segons l'orientador fer suport a fora de l'aula amb l'alumnat TEA és perquè s'han esgotat els recursos i metodologies per poder-ho fer dins l'aula. Per la resta de l'equip de suport, opinen que en certs moments el suport dins l'aula és beneficiós de la mateixa manera que a fora de l'aula. Per a la psicòloga, opina que hi ha algunes sessions que no està malament fer-les fora, perquè ajuda a donar unes eines, perquè quan l'alumne amb TEA entri a l'aula es senti com els altres.

Contestant a la pregunta de si l'alumnat TEA té els mateixos drets d'estar a una aula ordinària que la resta de companys, tots han coincidit que sí, sempre que l'infant es beneficiï d'estar-hi a aquesta. Per a la psicòloga, creu que no, perquè hi ha professorat que no fa esforços per incloure a aquests alumnes, perquè no tenen formació sobre el TEA.

Amb els alumnes que presenten TEA segons l'equip de suport es pretén treballar habilitats socials, funcions executives, habilitats mentalistes, que l'infant estigui còmode dins l'aula, comunicació, socialització, reforçar habilitats acadèmiques, treballar l'anticipació, role-playing, i suport visual. Per a la psicòloga, es treballa la seva autonomia i desenvolupament en el món.

Quant a les estratègies metodològiques que segueixen els professionals de suport fora de l'aula amb l'alumnat TEA són l'anticipació del que es treballarà i es fa a partir del joc per fomentar l'interès i la motivació.

Segons l'equip de suport, el reforç dins l'aula dels alumnes amb TEA els ajuda a seguir amb el dia a dia del grup, de la tasca més de caire curricular i també es treballa la socialització. Pel que respecte al suport fora de l'aula, el benefici més gran és el treball d'habilitats específiques com les habilitats mentalistes, executives i de regulació emocional. L'opinió de la psicòloga és que el suport ajuda a fer la feina de la mateixa manera que els altres.

Pel que fa al plantejament d'altres opcions de l'alumnat TEA que no sigui la d'un centre ordinari, seria en els casos que s'observa de manera objectiva que un alumne determinat (presenti TEA o un altre tipus de necessitat) no extreu cap benefici de l'escolarització en aquest tipus de centre.

Respecte a les estratègies més efectives amb aquest tipus d'alumnat són sobretot l'anticipació i el suport visual. Per a l'equip de suport, la clau està a anar avaluant la seva tasca, si algun aspecte cal canviar-lo.

Moltes de les estratègies que utilitzen amb l'alumnat TEA també beneficien a la resta de companys, i aquestes són l'anticipació, el control de temps, i suports visuals. Aquesta organització que els TEA necessiten és magnífica per a tots. Des del punt de vista de la psicòloga, també creu que beneficia a la resta de l'aula, ja que així veuen que no tots són iguals i que no és cap inconvenient.

Quant a si aquests alumnes estan inclosos dintre del grup classe, responen que depèn de cada cas. La majoria de casos estan integrats, però en moltes ocasions no estan inclosos del tot. Això sí, tots són respectats i sempre els tenen en compte. Per la psicòloga, l'alumnat TEA no està inclòs dins l'aula, ja que les escoles no estan preparades.

Finalment, l'equip de suport opina que són alumnes amb unes necessitats molt peculiars, que s'han de conèixer i respectar. Necessiten temps, autonomia, distància física, ja que cada infant és diferent i en conseqüència és molt important conèixer i crear un vincle amb ell. Des del punt de vista de la psicòloga, la característica més destacable és la falta de connexió del món emocional o món social, per això cal fer feina al seu món interior.

5.4.3 Comparació entre les respostes obtingudes de mestres i de l'equip de suport

Comparant les respostes de les tutores amb les respostes de l'equip de suport, es pot dir que hi ha bastant semblança i estan en sintonia. Coincideixen en que és molt important que l'alumnat amb TEA rebi suport i que aquesta ajuda es dugui a terme amb molta coordinació entre el tutor i l'equip de suport. Per altra banda, estan d'acord en que hi ha mancança de recursos tant humans com materials i això dificultat poder atendre totes les necessitats del grup-classe.

6. Conclusions

Per realitzar les conclusions d'aquest treball de final de grau he decidit estructurar-ho en tres en parts. En primer lloc comprovo si s'han assolit els objectius que he plantejat inicialment, a continuació exposo les línies d'actuació futures i les limitacions que m'han sorgit a l'hora de realitzar l'estudi. Finalment faig una reflexió sobre la meva opinió personal respecte a la temàtica de l'estudi escollida.

6.1 Conclusions sobre els objectius plantejats inicialment

El primer objectiu plantejat és “conèixer i aprofundir sobre els trastorns de l'espectre autista i fer una descripció de l'alumnat TEA en el qual em centro”. Puc dir que s'ha assolit amb èxit, perquè he realitzat una cerca aprofundint en la temàtica (simptomatologia i característiques, graus de severitat, malalties comòrbides, etc.) i ho he pogut contrastar i complementar amb els coneixements que jo tenc previs a aquesta recerca, que a la vegada tot m'ha servit per poder dur a terme la descripció dels cinc alumnes.

Pel que fa al segon objectiu “observar i conèixer diferents estratègies per treballar amb aquest alumnat” a partir de l'observació directa i de les entrevistes realitzades a les mestres, equip de suport i una psicòloga externa al centre, es pot dir que s'ha assolit amb èxit perquè he pogut realitzar les observacions necessàries i he pogut veure i conèixer diferents estratègies que es duen a terme amb l'alumnat TEA.

Respecte al tercer objectiu, “realitzar una anàlisi i obtenir unes conclusions sobre el tipus de suport proporcionat als alumnes TEA, i les estratègies més efectives per treballar amb aquests alumnes”, podem dir que s'ha assolit i de fet he pogut fer una anàlisi i arribar a unes conclusions finals i a una discussió que em permet seguir avançant amb el coneixement sobre aquest tema, continuació esmento les conclusions obtingudes.

Respecte a l'estudi que he realitzat al centre anomenat X, es pot concloure que és una escola encaminada cap a la inclusió, però actualment hi ha una mancança de recursos materials i humans, per poder cobrir totes les necessitats dels alumnes. Centrant-mos en l'alumnat TEA, a conseqüència d'aquesta falta de recursos, les sessions de suport, algunes es fan dintre de l'aula mentre que d'altres es realitzen a fora, a aules alternatives.

Per una banda trobam aspectes positius de què el suport es faci a dintre de l'aula, ja que dins d'aquesta hi ha dos mestres, amb la qual cosa, és més fàcil poder cobrir totes les necessitats de tots els alumnes, tenint sempre en compte les necessitats de l'alumne amb TEA. A més, en aquestes sessions s'aprofiten per dur a terme activitats més flexibles i obertes, i es realitzen en grups cooperatius, d'aquesta manera tots els companys s'ajuden entre ells, i l'alumne TEA pot desenvolupar la seva autonomia amb l'ajuda dels membres de l'equip i dels mestres.

Per altra banda realitzar algunes sessions de suport fora de l'aula també resulta positiu per l'alumnat TEA, ja que es treballen les seves necessitats específiques, depenent del grau que presenten. Generalment, el que es treballa són les habilitats executives, mentalistes i d'autoregulació emocional, ja que dins les aules moltes vegades aquests aspectes no s'arriben a treballar.

Pel que fa a les estratègies, es pot concloure que les més efectives són aquelles en la qual preval l'anticipació, és a dir fer un horari, perquè l'alumnat TEA sàpiga en tot moment què és el que es farà i durant quant de temps, a la vegada que aquesta estratègia ajuda a la resta d'alumnes perquè d'aquesta manera estableixen una rutina. Altres que podem destacar són: donar les tasques seqüenciades i pautades, ordres clares i senzilles, respectar el seu espai personal, utilitzar el mètode Teacch, establir un vincle amb l'alumne, que disposin de moments per a ells per tal de rompre amb la dinàmica que s'ha acabat, pautar el temps que duren aquestes pauses (temporitzador), oferir a l'alumne alternatives per tal que pugui autoregular-se mitjançant l'ús de pictogrames, on ell tengui la seqüència del que ha de fer quan està molt nerviós, o verbalitzar el que ell pot fer, com anar a fer un petit recorregut per l'escola o sortir fora de la classe.

Finalment, pel que fa al quart objectiu “elaborar un pòster informatiu a mode de síntesi sobre les estratègies més efectives respecte aquest trastorn” l’he pogut crear amb l’eina Canva. (Veure Annex 3, pòster).

6.2 Línies d’actuació i les limitacions sorgides al llarg de l’estudi

Pel que fa a les limitacions amb les quals m’he trobat al llarg d’aquest treball, la més important és que la informació obtinguda no l’he pogut contrastar amb altres estratègies que es duen a terme a altres centres amb l’alumnat que presenta TEA, o si duen a terme les que he observat en aquesta escola en concret, quins són els resultats que s’obtenen. Això és degut a la limitació temporal, ja que les pràctiques de menció només es duen a terme a un centre i durant un període de temps determinat. Per tant, com a línies d’actuació futures, puc dir que són obtenir més informació sobre quines estratègies es posen en pràctica amb l’alumnat TEA a altres centres i contrastar-ho amb aquest estudi realitzat. Per altra banda, també es pot provar de dur a terme aquestes estratègies a altres escoles per tal de comprovar de quina manera responen l’alumnat amb TEA.

6.3 Reflexió sobre la meva opinió personal

Aquest treball ha suposat un repte personal per a mi, ple d’esforç però a la vegada una experiència molt enriquidora, a la qual he pogut endinsar-me dins el món del Trastorn de l’Espectre Autista (TEA).

He pogut conèixer i viure de primera mà experiències amb infants que ho presenten, a les quals mai m’havia exposat i realment m’ha agradat i he gaudit molt. Trobo molt interessant tot el que he après, tant coneixements, estratègies com punts de vista diferents.

He après la importància de què tots els alumnes han de gaudir d’una educació de qualitat i donar a cadascú el què necessita, per tant el que anomenem com equitat. Des del meu punt de vista l’educació inclusiva engloba molts aspectes, però un dels més importants és respectar i entendre que tots som diferents, amb els mateixos drets i deures, i és aquí on trobem la riquesa. Hem de beneficiar-nos d’aquestes diferències i gaudir els uns dels altres, per poder formar una comunitat educativa on prevalgui la cohesió i el benestar emocional de tot l’alumnat.

Com a futura mestra de suport, vull posar en pràctica tot l’aprenentatge que he pogut adquirir, tant de les estratègies metodològiques que he pogut observar i analitzar com

d'entendre quines són els trets que caracteritzen aquest tipus d'alumnat, i comprendre que tots i cadascun d'ells són diferents i requereixen alternatives diverses per poder-los ajudar a agafar confiança en ells mateixos, seguretat, estabilitat i autonomia.

Finalment, dir que aquesta temàtica m'ha engrescat molt i m'ha creat molta curiositat, per tant seguiré investigant per tal de seguir formant-me en aquest àmbit. Considero que aquest treball, tot l'estudi realitzat i l'experiència viscuda són dignes de recordar i ho fico dins el meu bagatge personal.

Vull seguir lluitant per tot allò que vull aconseguir, i tenir sempre present que mai s'ha de deixar d'intentar i renunciar al que vols per por a no aconseguir-ho.

7. Referències bibliogràfiques

Alcàcer, B., Farrés, N., González, S., Mestres, M., Monreal, N., Morral, À., i Sánchez, E. (2012). *Comprensión y abordaje educativo y terapéutico del TEA (trastorno del espectro autista)*. Horsori Editorial SL.

Asociación Americana de Psiquiatría. (2014). *Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales (DSM-V)*. Madrid: Editorial Médica Panamericana.

Espín, J., Cerezo, M^a del Valle., i Espín, F. (2013). Lo que es trastorno del espectro autista y lo que no lo es. *Revista Anales de Pediatría*, 11(6), 333-341. Recuperat de: <http://server241.dinamichosting.com/gastro/wp-content/uploads/2016/08/TEA-es-o-no-es.pdf>

Hervás Zuñiga, A., Balmaña, N., i Salgado, M. (2017). Los trastornos del espectro autista (TEA). *Revista de Neurología*, XXI(2), 92–108. Recuperat de: <https://www.adolescenciasema.org/ficheros/PEDIATRIA%20INTEGRAL/Trastorno%20del%20Espectro%20Autista.pdf>

Hervás, A., i Maraver, N. (2020). Los trastornos del espectro autista. *Revista de Neurología*, XXIV(6), 325e.1-325.e.21. <https://www.pediatriaintegral.es/publicacion-2020-09/los-trastornos-del-espectro-autista-2/>

Hervás, A., Marustany, M., i Salgado, M. (2012). Los trastornos del espectro autista. *Revista de Neurología*, XVI (10), 780-794. Recuperat de: <https://www.pediatriaintegral.es/wp-content/uploads/2012/xvi10/04/780-794%20T.autism.pdf>

Martos-Pérez J., i Paula-Pérez, I. (2011) Una aproximación a las funciones ejecutivas en el trastorno del espectro autista. *Revista de Neurología*, 52 (Supl 1): S147-53. Recuperat de: <http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/33383/1/587296.pdf>

Palomo, R. (2014) *DSM-5: la nueva clasificación de los TEA*. Apacu. Recuperat de <http://apacu.info/wp-content/uploads/2014/10/Nueva-clasificación-DSMV.pdf>

Paula, I. i Artigas – Pallares, J. (2012). El autismo 70 años después de Leo Kenner y Hans Asperger. *Revista de la Asociación Española de Neuropsiquiatría*, 32(115). Recuperat de <https://scielo.isciii.es/pdf/neuropsiq/v32n115/08.pdf>

Vidiella, A. Z (2015). *La práctica educativa*. Graó.

8. Annexes

Annex 1: Taules de simptomatologia

Taula nº 12

Alteració de comportaments no verbals que regulen la interacció, taula adaptada a partir d'Alcàcer et. al (2012)

<p>Contacte visual inusual</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Falta de contacte ocular. • Mirada estranya, no modulada, no fixe. • Mirada apresada però no integrada i que pot parèixer robòtica. • Mirada a parts de la cara (boca, orella, coll...) o fixada en certs objectes, que duu l'interlocutor amb el qual conversen (collars, arracades...) • Coordinació oculo-manual alterada: retallar sense mirar el paper, dificultats per agafar una pilota quan algú els hi passa.
<p>Expressions facials limitades</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Expressivitat rígida i poc variada. • Somriure constant i falsa aparença de felicitat. • Varietat d'expressions però estranyes i no comunicatives. • Falta de somriure com intercanvi social.
<p>Disminució de gestos comunicatius</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Disminució de gestos convencionals: adéu amb la mà, sí amb el cap... • Disminució de gestos descriptius. • Disminució de gestos d'èmfasi (els més evolucionats) • No assenyalen amb el dit índex

Taula nº 13

Problemes en les relacions amb els iguals d'elaboració, taula adaptada a partir d'Alcàcer et. al (2012)

Sempre s'observen més problemes de relació amb els infants de la mateixa edat, que amb els adults, ja que els nins es mostren menys previsibles i adaptables en la relació.		
Estableixen tres tipus de relacions	Aïllat	Normalment, es troba a un racó, tancat dins la seva autosensorialitat, en els seus interessos i no interactuant amb els altres.
	Passiu social	Interès pels altres, els observa sense interactuar amb ells.
	Actiu inadequat	Vol relacionar-se però no sap com. Pot intentar establir la relació amb altres a través de conductes agressives extravagants o preguntes incòmodes

Taula n° 14

Errades en la reciprocitat, taula adaptada a partir d'Alcàcer et. al (2012)

<ul style="list-style-type: none"> • No s'adona de l'existència de l'altre, encara que passi per davant o faci molt de soroll. Es denomina al·lucinació negativa. • Els seus apropaments es restringeixen a demandes personals. Poden ser clarament inapropiades o respondre bé a l'entorn, però mai començar la interacció. • Tenen consciència de l'altre, però no entenen que aquest tengui diferents emocions i sentiments. • Demostren poc interès per l'altre: parlen sense mirar si l'altre escolta, escolten sense fer comentaris d'interès, no solen demanar l'opinió i estableixen monòlegs.
--

Taula n° 15

Dificultats en l'atenció conjunta, taula adaptada partir d'Alcàcer et. al (2012)

Absència de la tendència espontània per compartir amb altres persones plaer, interessos i objectius.
--

Taula n° 16

Dificultats per poder demanar a l'altre de forma explícita o expressar desig, taula adaptada a partir d'Alcàcer et. al (2012)

<ul style="list-style-type: none"> • Dificultat per escollir • Dificultat per donar i mostrar • Poden no demanar més encara que els hi hagi agradat el joc • Poden tenir problemes per demanar objectes que no estiguin a primera vista, per la seva dificultat per expressar necessitats i desitjos
--

Taula n° 17

Dificultats per comprendre el món social, taula adaptada a partir d'Alcàcer et. al (2012)

Els costa entendre subtileses, mostrar empatia, i entendre les pròpies emocions i la dels altres.

Taula n° 18

Dificultats de comprensió, taula adaptada a partir d'Alcàcer et. al (2012)

La sensació és que és bona, però sabem que és literal, no entén la metàfora.

Taula n° 19

Dificultats del desenvolupament de la parla, taula adaptada a partir d'Alcàcer et. al (2012)

Mutisme	No s'adquireix el llenguatge
Mutisme selectiu	Deixen de parlar només en alguns contextos
Retard en el desenvolupament	No acompanyat d'intents per compensar-lo mitjançant models alternatius de comunicació, gestos, mímica

Taula n° 20

Anormalitats en la parla de l'autisme, taula adaptada a partir d'Alcàcer et. al (2012)

Tonalitat, entonació, volum, ritme i velocitat

Taula n° 21

Conductes estereotipades i repetitives, taula adaptada a partir d'Alcàcer et. al (2012)

Autosensorialitat	Interès inusual en materials de joc o persones: ensumar, tocar, etc.
Estereotípies (vocals i motores)	Moviments estranys de les mans, balanceig, salts, etc. que realitzen cercant una determinada sensació o com expressió d'una emoció no continguda.
Conductes compulsives i rituals	Conductes repetitives o accions mentals que es senten impulsats a realitzar de forma rígida i ritualitzada. Per exemple: col·locar tots els objectes d'una forma determinada o fer cada dia el mateix recorregut per arribar a l'escola. També poden ser rituals verbals.

Control de l'altre	Necessitat de controlar el món que els envolta, intentant que l'altre funcioni com ells esperen. Per exemple: preguntar coses que ja saben per així anticipar la resposta que ve.
Resistència als canvis	Dificultat per comprendre, anticipar i acceptar els canvis, per exemple rutines diàries.

Annex 2: Taules d'enregistrament

Taula n° 13

Enregistrament de la primera setmana, taula d'elaboració pròpia

	DILLUNS (pati)	DIMARTS (pati)	DIMECRES (pati)	DIJOUS (pati)	DIVENDRES
9.00	3r Lectoescritura	5è LLENGÜES Llegir una notícia	5è Parlam de les emocions	1r (AULA) Escriptura d'endevinalles	1r Innovamat
10.00	3r Lectoescritura	4t (FORA) Acabar presentació	3r (AULA) Lectoescritura	3r (AULA) Lectoescritura	4t Frases fetes, Interpretació i seguir amb la presentació
10.45	1r FORA Escriptura del nom de cotxes de CARS	3r FORA (HH Mentalistes) Problemes del Quinzet operacions	3r Lectoescritura	3r Lectoescritura	3r (FORA)
12.00	3r Resolució de problemes, sumes i restes	4t Problemes de comprar y vendre	4t Problemes amb euros	4t Problemes amb euros	11.30 4t Petit Comentam un llibre
13.00	5è Treball de comptar	3r (FORA) (resolució de problemes a partir de les TIC) Tauletes	5è Treballam amb el tangram	5è (FORA) Problemes amb la calculadora	5è (FORA) Reglets
TASQUES/OBSERVACIONS/PENDENT:					

Taula n° 14

Enregistrament de la segona setmana, taula d'elaboració pròpia

	DILLUNS (pati)	DIMARTS (pati)	DIMECRES (pati)	DIJOUS (pati)	DIVENDRES
9.00	3r Lectoescriptura	5è LLENGÜES Comprensió escrita Història dels dinosauris	5è Comprensió lectora sobre un conte de dinosauris	1r (AULA) Endevinalles	1r Innovamat
10.00	3r Lectoescriptura	4t (FORA) Problemes relacionats amb Stop Motion	3r (AULA) Lectoescriptura	3r (AULA) Lectoescriptura	4t Frases fetes, interpretació
10.45	1r FORA Sortida	3r FORA (HH Mentalistes)	3r Lectoescriptura	3r Lectoescriptura	3r (FORA)
12.00	3r Resolució de problemes, amb una activitat de dinosauris	4t Educació emocional	4t Problemes amb euros	4t Problemes amb euros	11.30 4t Petit teatre amb dues companyes
13.00	5è Construcció d'un molí	3r (FORA) (resolució de problemes a partir de les TIC)	5è Habilitats mentalistes	5è (FORA) Absurds visuals	5è (FORA) Reglets
TASQUES/OBSERVACIONS/PENDENT:					

Taula n° 15

Enregistrament de la tercera setmana, taula d'elaboració pròpia

	DILLUN S (pati)	DIMARTS (pati)	DIMECRES (pati)	DIJOUS (pati)	DIVENDRES
9.00	FESTA	5è LLENGÜES Conversa del superherois	5è Matemàtiques Problemes de dinosauris	1r (AULA) Descripció d'un moix	1r Innovamat
10.00	FESTA	4t (FORA) Practicar Presentació sobre què és l'autisme	3r (AULA) PREMSA/NATURA LS I SOCIALS	3r (PREMSA/NAT URALS I SOCIALS AULA)	4t Xerrada de la presentació
10.45	FESTA	3r FORA (HH Mentalistes) Problemes mentals i quinze operacions	3r APREMSA/NATUR ALS I SOCIALS	3r PREMSA/NATUR ALS I SOCIALS AULA)	3r (FORA) Habilitats mentalistes
12.00	FESTA	4t Problemes amb fitxes	4t Habilitats mentalistes	4t Problemes amb euros	11.30 4t De sortida Valoració setmana i llibre en la mentre
13.00	FESTA	3r (FORA) (resolució de problemes a partir de les TIC) taulettes	5è Habilitats mentalistes i joc del dominó	5è (FORA) Llibre "En la mente" Joc de nombres	5è (FORA) Sortida
TASQUES/OBSERVACIONS/PENDENT:					

Taula nº 16

Enregistrament de la quarta setmana, taula d'elaboració pròpia

	DILLUNS (pati)	DIMARTS (pati)	DIMECRES (pati)	DIJOUS (pati)	DIVENDRES
9.00	3r Lectoescritura	5è LLENGÜES Escriptura del nom de superherois	5è Matemàtiques Problemes d'euros	1r (AULA) Descripció d'un moix	1r Innovamat
10.00	3r Lectoescritura	4t (FORA) Presentació sobre què és l'autisme	3r (AULA) PREMSA/NATURALS I SOCIALS	3r PREMSA/NATURALS I SOCIALS (AULA)	4t De sortida
10.45	1r FORA Habilitats mentalistes Lectura de síl·labes Escriure 10 minuts	3r FORA (HH Mentalistes)	3r PREMSA/NATURALS I SOCIALS	3 PREMSA/NATURALS I SOCIALS	3r (FORA) Col·locar els medicaments per ordre alfabètic.
12.00	3r Resolució de problemes, amb una activitat de dinosaures	4t Problemes amb euros	4t Habilitats mentalistes	4t Problemes amb euros	11.30 4t De sortida
13.00	5è Conversa i parlar de les ubicacions, escola, casa etc.	3r (FORA) (resolució de problemes a partir de les TIC)	5è Habilitats mentalistes i joc del dominó	5è (FORA) Reglets Llibre "En la mente" Pictureca	5è (FORA) Gimcana (construcció d'un puzle a partir de pistes)
TASQUES/OBSERVACIONS/PENDENT:					

Annex 4: Preguntes realitzades a les tutores

1. Quants anys fa que exerceixes com a mestra? Tens qualche tipus de menció o t'has especialitzat en algun àmbit en concret?
2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?
3. Creus que el centre X és una escola totalment inclusiva? Si és així digues el perquè.
4. Si creus que està encaminada però encara no ho és totalment, quins aspectes creus que es podrien millorar per aconseguir-ho?
5. Creus què, que els alumnes rebin suport per la mestra de suport i AL és un aspecte positiu? Si és així que t'aporta a tu aquest suport i què creu que aporta als alumnes.
6. Quin rol creus que té una mestra de suport?
7. Centrant-mos amb l'alumne que presenta TEA, quines estratègies metodològiques segueixes a l'aula per tal de cobrir les seves necessitats? Quines creus que són les més efectives?
8. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen els mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?
9. Quan tens algun dubte de com actuar en certs moments amb l'alumne que presenta TEA a qui demanes ajuda?
10. Les estratègies que has començat a utilitzar creus que són efectives? Quina creus que és la més efectiva?
11. Creus que aquestes estratègies també ajuden a la resta de companys?
12. Creus que aquest alumne està totalment inclòs dintre del grup classe?
13. Consideres què l'alumne que presenta TEA rebi suport és beneficiós per a ell? En quins aspectes creus que és beneficiós?
14. A causa de la Covid-19 algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula, què preferiries que fossin a dintre o consideres que a fora de l'aula és millor? Per què?
15. Finalment, què creus que és el més important a tenir en compte amb un alumne que presenta TEA?

Annex 5: Preguntes realitzades a l'orientador

1. Quants anys fa que exerceixes com a orientador?
2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?
3. Creus que el centre X és una escola totalment inclusiva? Si és així digues el perquè. Si creus que està encaminada però encara no ho és totalment, quins aspectes creus que es podrien millorar per aconseguir-ho?

4. Creus que, que els alumnes amb TEA rebin suport per part de les mestres de suport és un aspecte positiu?
5. Quin rol creus que ha de tenir un bon orientador?
6. Quines diferències creus que hi ha entre realitzar el suport dins l'aula i el suport fora de l'aula amb alumnes que presenten TEA?
7. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen els mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?
8. En quins casos consideres que els alumnes que presenten TEA s'hauria de plantejar una altra opció que no sigui un centre ordinari?
9. Quines opcions es podrien plantejar?
10. Què creus que és el més important a tenir en compte amb un alumne que presenta TEA?
11. Creus que és important mantenir una bona comunicació amb les famílies dels infants
12. Com a orientador, què creus que és el més important a l'hora de què hi hagi una bona cohesió entre els membres de l'equip de suport?

Annex 6: Preguntes realitzades a les PT i AL

1. Quants anys fa que exerceixes com a mestra? I com a mestra de suport?
2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?
3. Creus que el centre X és una escola totalment inclusiva?
4. Creus què, que els alumnes amb TEA rebin suport per la teva part és un aspecte positiu?
5. Quin rol creus que ha de tenir una bona mestra de suport?
6. A causa de la covid-19 algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula, què preferiries que fossin a dintre o consideres que a fora de l'aula és millor? Per què?
7. Què es pretén treballar amb els alumnes que presenten TEA?
8. Quines estratègies metodològiques segueixes a les sessions fora de l'aula? Quines creus que són les més efectives?
9. Quina diferència pots observar realitzant el suport dintre i fora de l'aula?
10. Quines estratègies segueixes dintre de l'aula?
11. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen els mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?

12. En quins casos consideres que els alumnes que presenten TEA s'hauria de plantejar una altra opció que no sigui un centre ordinari?
13. Les estratègies que has començat a utilitzar creus que són efectives? Quina creus que és la més efectiva?
14. Creus que algunes estratègies que s'utilitzen a l'aula també ajuden a la resta de companys?
15. Creus que aquests alumnes està totalment inclosos dintre del grup classe?
16. Què creus que és el més important a tenir en compte amb un alumne que presenta TEA?

Annex 7: Preguntes realitzades a una psicòloga externa al centre

1. Quants anys fa que exerceixes com a psicòloga? Estàs especialitzada en alguna àrea en concret?
2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?
3. Quins requisits creus que hauria de complir una escola per ser inclusiva?
4. Creus que, que els alumnes amb TEA rebin suport per part d'una PT i una AL és un aspecte positiu? Si és així què creus que aporta als alumnes.
5. Quin rol creus que ha de tenir una bona mestra de suport?
6. A causa de la covid-19 algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula, què opines que es duguin a terme a dintre i fora? Creus que és beneficiós per a l'alumne?
7. Què es pretén treballar amb els alumnes que presenten TEA?
8. Quines estratègies metodològiques creus que es duen a terme a les sessions fora de l'aula?
9. Quina diferència creus que es pot observar realitzant el suport dintre i fora de l'aula?
10. Quines estratègies creus que es segueixen dintre de l'aula?
11. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen els mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?
12. En quins casos consideres que els alumnes que presenten TEA s'hauria de plantejar una altra opció que no sigui un centre ordinari?
13. Creus que algunes estratègies que s'utilitzen a l'aula també ajuden a la resta de companys?
14. Creus que aquests alumnes està totalment inclosos dintre del grup classe?
15. Quines són les característiques més destacables dels alumnes que presenten TEA i què creus què és el més important a tenir en compte amb un alumne que ho presenta?

Annex 8: Entrevistes realitzades a les tutores

Primera tutora

- 1. Quants anys fa que exerceixes com a mestra? Tens qualche tipus de menció o t'has especialitzat en algun àmbit en concret?**

Fa vint-i-un anys primer vaig fer educació primària i després vaig fer educació especial a Barcelona.

- 2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?**

Per jo l'educació inclusiva és l'educació per a tothom i la fonamenta que tots els alumnes tinguin cabuda dins l'escola.

- 3. Creus que el centre X és una escola totalment inclusiva? Si és així digues el perquè.**

Jo crec que en aquest moment és una escola inclusiva, tenen cabuda tots els alumnes siguin quines siguin les seves necessitats, el que determina una mica són els recursos que disposa l'escola per poder atendre a tota aquesta diversitat, però en principi crec que sí, crec que la mirada és d'escola inclusiva.

- 4. Si creus que està encaminada però encara no ho és totalment, quins aspectes creus que es podrien millorar per aconseguir-ho?**

Com he dit abans, crec que depèn una mica dels recursos que disposa el centre i com organitzam aquests recursos. Crec que la mirada de l'escola ja és, que jo tenc aquests alumnes, els hi he de donar resposta i per tant cerc maneres o estratègies per poder atendre les seves necessitats. Crec que ja hem superat la feina de gabinet que es feia tot d'una quan es parlava d'atenció a la diversitat.

- 5. Creus que, que els alumnes rebin suport per la PT i AL és un aspecte positiu? Si és així que t'aporta a tu aquest suport i què creu que aporta als alumnes.**

És clar que és un aspecte positiu i és evident que és l'únic suport específic que reben per treballar aquelles coses que tu dins l'aula com a tutor no tens temps o no tens les eines per poder treballar i per l'alumne jo crec que sí és important, és el seu moment d'atenció específica.

- 6. Quin rol creus que té una mestra de suport?**

Doncs una mica acompanyament al tutor o tutora i disposició de poder fer dins l'aula el que les necessitats de l'alumne requereixin en aquell moment.

7. Centrant-mos amb l'alumne que presenta TEA, quines estratègies metodològiques segueixes a l'aula per tal de cobrir les seves necessitats? Quines creus que són les més efectives?

Com a estratègia metodològica sobretot a nivell d'organització seria anticipar tot allò que faràs durant el dia i anticipar també què és el que esperes que ell faci i intentar entendre quina és la seva manera de funcionar i adaptar l'espai o temps en aquesta manera determinada que ell té.

Per altra banda, trobam racó Teacch que serveix per quan ell ha fet el que tu havies programat pel grup classe en principi i quan ell ha aconseguit fer el que tu li havies proposat, el racó Teacch simplement és un racó de feina autònoma on el nen és capaç d'organitzar la feina ell tot sol sense que hagi de menester a ningú. És a dir, ell allà té feines que quan ell acaba les seves feines pot agafar-les i fer-les ell tranquil·lament. Té un funcionament molt específic d'entrada i recollida de feina sempre allà mateix, per colors normalment i per tipus de feines. Se li dona l'opció de triar quina és la feina que més li fa ganes en aquell moment. És un racó independent, és un racó més dins l'aula però és seu. És un racó pensat per la seva manera de funcionar i pel que està treballant en aquell moment de forma més específica. Aquest el tenim des d'enguany perquè l'any passat aquest infant no estava preparat, estava a un altre moment d'evolució madurativa i encara era molta contenció de fet la feina curricular pràcticament s'ha començat enguany. Ell té ACI significativa a dues matèries enguany, vorem l'any que ve perquè d'una d'elles ha evolucionat bastant. Com a estratègia metodològica res més.

És important i a ells els va molt bé l'organització i el que ens passa un poc a l'aula és que a primer cicle això de separar les àrees per hores costa molt, per tant el que intentam és posar les feines com a blocs, feines i no les àrees, per això els va bé anticipar quan arribes al matí "què farem avui?" i ell té l'horari. Procur no donar l'horari a principi de curs de les àrees perquè jo pugui anar canviant durant la setmana aquelles coses que a jo em convenen o no i el que fem és fer un horari diari i un poc anticipar si hi ha algun canvi, una cosa específica d'aquell dia concreta. Si a un mateix dia cal canviar alguna cosa es canvia i ho canviem a l'horari, ell si ho veu escrit o amb imatges ja està. L'any passat els pictogrames anaven molt bé. Enguany ell ja és capaç, com que te més llenguatge escrit, pot canviar els pictogrames per l'escriptura, però l'any passat fèiem molta feina amb els pictogrames i seqüència "anem al bany", quan anàvem al bany la seqüència del bany era molt important i ell sí que es seqüenciava tota la tasca, si allà posava

durant el matí una feineta d'escriptura, posàvem escriptura lliure o conte o el que tocava en aquell moment, a part ell tenia un horari on seqüenciava que volia dir escriptura. Ja no només que ell sàpiga que és escriptura sinó que després ell a part té la seva pròpia seqüenciació de què implica això. Des del moment que em sento agafó el llapis, trec la fulla, escric, si he acabat o va bé o va malament, l'any passat funcionàvem molt amb si va bé o va malament perquè la frustració era tan grossa que el nivell d'atenció era molt baix i per tant, si no anava bé havíem de recol·locar perquè no havia anat bé aquella activitat i donar-li a ell un feedback de veure què fèiem i els pictogrames anaven molt bé.

A principi de curs sí que encara els utilitzava i ara ell mateix el llenguatge i la medicació li ha anat molt bé per tant ell diu "avui no ha anat bé, què puc fer? I ho repeteix molt i jo dic "això sí o això no" sempre el feedback és molt important i respectar molt els TEA a nivell de com funcionen i com això ho adaptes al teu grup aula, això costa una mica. Evidentment no pots pretendre que tothom faci el mateix en el mateix temps, la mirada ha de ser teva com a grup que les necessitats són moltes i el que fas és intentar com més obertes siguin les activitats que proposes, com més materials tinguis per poder donar resposta en aquestes activitats, doncs és més fàcil.

Quan ve la PT, tu és quan aprofites per fer més lectoescriptura i faig les activitats més obertes quan tinc suport per poder arribar a tots. És important a principi de curs pactar amb la persona que ve de suport què és el què faràs a cada una de les sessions que ella ve. La coordinació amb l'equip de suport la cosa seria tenir una coordinació setmanal on poguessis parlar un poc de la programació i de com envestirà en segons quins aspectes. Això no és possible o no és factible perquè el dia a dia et menja molt, però si abans a principi de curs has pactat de manera més oberta "faré escriptura lliure" doncs aquella persona ja sap com tu funcionas amb l'escriptura lliure o "faré projecte". Això va bé perquè t'ajuda a organitzar la setmana i a vosaltres que feu de suport també us és més fàcil. Tu has d'arribar a l'aula sabent que faran i quina serà la teva funció. En concret la Pt veu a l'horari avui toca escriptura i com que ja ens coneixem jo no li he d'explicar res a la PT i ella ja sap, quina és l'escriptura lliure. Com que coneix els nins ja no només es posa amb l'alumne amb TEA es posa en la situació que és una persona més que ajuda allà. Som dues en aquell moment que fem feina, això és un poc la idea i és evident que aquest alumne té el mecanisme que necessita per fer feina està clar, si necessita l'abecedari, si necessita la seqüenciació, el que sigui. I que fem ara ja de

cara al segon o tercer trimestre? Doncs començar a donar-li una mica d'autonomia perquè ell sempre reclama ajuda. Quan tu vas tot sol no sempre pots atendre. Què fem ara? Intentar donar només les directrius, donar-li l'estratègia perquè ell sigui capaç de fer una cosa, després ell ve per alguna cosa o aprofitar l'ajuda d'un company que fins ara no ho havíem pogut fer “tria amb qui vols anar”.

8. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen el mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?

És evident que sí, han d'estar dins l'aula ordinària i el que passa que has de tenir recursos per poder-los atendre. El problema que veig, no és que els mestres creguin que aquests nens no han d'estar dins l'aula ordinària, sinó que no es veuen capacitats per poder atendre les necessitats que presenten pels recursos personals i de formació. Si els alumnes tenguessin almanco dues hores de suport en el dia de les cinc crec que la cosa aniria molt més fluida perquè el tutor no s'angoixa tant i per tant tu tens el recurs personal de mans però també a nivell de formació i de material que tu com a tutor de vegades no tens aquesta formació. Et diu “si fas aquesta seqüenciació de pictogrames segur que això millorarà tot d'una que ho apliquis i després el tutor ho fa servir. L'escola inclusiva la volem tots, el problema és la gestió que faig i els recursos que tinc i això és el que passa a l'escola pública que som inclusivus, però tenim els mateixos recursos que teníem abans, com ho fem això? I les ràtios no aturen de pujar. Les angoixes dels tutors venen per aquí, ja no per la necessitat que presenti el nen, que també, per les més ràtios i recursos.

9. Quan tens algun dubte de com actuar en certs moments amb l'alumne que presenta TEA a qui demanes ajuda?

És un poc un equip de feina, jo demanaria ajuda a la persona que ve de suport o a l'equip de suport.

10. Les estratègies que has començat a utilitzar creus que són efectives? Quina creus que és la més efectiva?

Una mica és el que havíem comentat de les estratègies i a més, és que el nen va evolucionant, les estratègies que et servien abans ara no et serveixen tant. Evoluciona i aquesta estratègia va canviant però amb ell i amb tots els altres. En aquest moment seria anticipar, racó Teacch, activitats obertes i tasca seqüenciada, que sàpiga el què tu esperes en cada moment. A més també sortir fora en algun moment, perquè el seu nivell d'atenció té un límit i ell ja comença a veure's “estic cansat, estic cansat” quan ell està cansat és rompre “molt bé, si estàs cansat” pactes

els minuts que li queden o la feina que ha d'acabar, arracona, ha de ser una cosa visual, arracona, s'acaba, no queda res i després una volta o una ruta o com li vulguis dir i després torna i comença el que venia després. Procur no haver de ser jo, si ve la Pt i ve tres vegades per setmana per exemple, ell ja sap que la ruta està establerta, just abans del pati quan ve la PT i ell ja espera aquesta ruta. Això és una altra de les coses que tu ja tens seqüenciades i això l'ajuda a esperar a les deu. Per això és tan important l'horari, les rutines i l'organització i anticipar tot d'una si ha d'haver-hi algun canvi perquè no hi hagi una enrabiada, que amb aquest alumne no passa això enguany.

11. Creus que aquestes estratègies també ajuden a la resta de companys?

Està clar, molts de nens necessiten aquesta seqüenciació, jo crec que va bé per a tots. L'any vinent si no tingués un nen que tingui TEA, seguiré fent aquestes estratègies, ja que jo crec que l'anticipació i l'organització del teu dia dins l'aula és molt important per ells. I sempre té cabuda alguna cosa que no posem i fem un interrogant i dic "això és un interrogant perquè encara no sabem ben bé què passarà en aquesta hora i això també ho pots posar. L'anticipació i l'horari diari ho solem fer sempre i intentar que les tasques siguin obertes i a multinivell també. En principi cada tutora dins la seva aula l'organitza una mica com troba el que si organitzam són les tasques, els continguts ens venen donats, la programació d'aula la fas conjunta amb la teva persona de nivell. L'estructura i els continguts hauria de ser la mateixa, com ho fas? doncs depèn una miqueta però no tenim llibres, tenim quadernets, ja et dona una manera de funcionar. Encara que treballis el mateix, cada grup és diferent.

12. Creus que aquest alumne està totalment inclòs dintre del grup classe?

Jo crec que sí, a més duen des d'infantil i encara que enguany hagin canviat certs companys és un nen ben acceptat dins el grup per tots els alumnes. El tenen molt en compte i forma part del grup, és que no hi ha opció que algú no formi part del grup. També la feina que tu facis dins el grup és molt important. L'educació emocional és bàsica i la feina de cohesió de grup s'ha de fer des del dia 1 que aquest grup es coneix, com més et coneixes els conflictes baixen moltíssim. La resolució després del que succeeix dins l'aula va un poc en funció del que tu has fet amb el grup. I fent manifest a dins l'aula com et sents pel que sigui i puguis donar espai perquè el nen ho pugui manifestar durant el dia amb fotografies, amb pictogrames o amb el que vulguis i poder-ho compartir és molt important i donar l'estratègia aquesta de

resolució de conflictes. Nosaltres solem fer a primer quin és el reconeixement d'emocions "com em trobo" ho feim a través de contes, ho fem tenint a classe diferents tipus d'estratègies com són els plafons d'emocions amb les fotografies i les cares, el nen és lliure cada dia de canviar-se la cara per el que sigui i sí que trobes el moment per dir "qui vol dir quina cara s'ha posat avui?" i també tenim el pot de coses bones que han passat o de no tan bones o avui com m'he sentit i això durant la setmana ho anem traient, després bústia de cartes on setmanalment ens podem enviar missatges. Com a tutora et diré que el més important és fer-los participar del que volem que sigui la nostra aula.

13. Consideres que l'alumne que presenta TEA rebi suport és beneficiós per a ell?

En quins aspectes creus que és beneficiós?

Sí, és clar, és molt important perquè necessita suport específic i és el que dèiem que ja no és que rebi suport d'una persona determinada, sinó que necessites que siguin dos dins l'aula i que sigui capaç de tenir uns coneixements per saber com funciona aquell nen en concret. Crec que la persona que dona suport ha de tenir uns coneixements bàsics de com funciona un TEA. El suport ha de ser cap a ell, el que passa que el benefici de cap a ell es pot irradiar cap als altres, però el suport específic és pel nen TEA. El suport està pensat per aquella persona, ha de ser específic.

14. A causa de la covid-19 algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula, què preferiries que fossin a dintre o consideres que a fora de l'aula és millor?

Perquè?

Jo sóc de fer feina dins l'aula sempre, el que passa és que amb nens TEA a vegades necessiten fer un Break i si tenen per exemple les sessions de berenar fa una xerrada o una pausa amb aquella persona, perquè cinc hores dins l'aula se li fan molt llargues. Per tant, jo també crec que depèn una mica del nen i del TEA que sigui d'alguna manera. Per mi no és tornar enrere sortir de l'aula, que pugui sortir dues o tres sessions setmanals.

15. Finalment, què creus que és el més important a tenir en compte amb un alumne que presenta TEA?

Sobretot el nivell de funcionament i la necessitat d'organització, a més la necessitat que tenen de control de la situació i la de la rutina en els TEA en general. Però cada TEA és un món.

1. Quants anys fa que exerceixes com a mestra? Tens qualche tipus de menció o t'has especialitzat en algun àmbit en concret?

En fa 25, i després de Magisteri vaig fer Pedagogia però no vaig acabar-la.

2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?

Per mi l'educació inclusiva és tenint present dins l'aula i el centre a tots els alumnes donant suport a tots aquells que ho necessiten, estar tots junts, fer feina junts, és a dir, una escola per tots.

Tots, tots els valors: emocionals, pedagògics però principalment és que emocionalment estiguem molt pendents d'aquest tipus d'educació inclusiva.

3. Creus que el centre X és una escola totalment inclusiva? Si és així digues el perquè.

Jo crec que sí, perquè tots estem pendents de què absolutament tots els alumnes estiguin inclosos dins tots els nostres projectes. Acceptam tot tipus d'alumnes tinguin les característiques que tinguin i evidentment evitam etiquetar-los per tant, jo sí que crec que ho és.

4. Si creus que està encaminada però encara no ho és totalment, quins aspectes creus que es podrien millorar per aconseguir-ho?

Tot és millorable, està clar, en aquesta vida no hi ha res perfecte. A nosaltres ens falta molt de suport, per tant penso que el que necessitam és més recursos. Com més recursos tinguem més inclusiva serà. Ens manquen recursos tant humans com materials.

5. Creus que, que els alumnes rebin suport per la PT i AL és un aspecte positiu? Si és així que t'aporta a tu aquest suport i què creu que aporta als alumnes.

És necessari ja que ells són els especialistes i a nosaltres ens manca aquesta informació per tant necessitam la seva, però ha de ser una ajuda compartida amb moltíssima coordinació, si no hi ha coordinació entre PT i AL no serveix. Enguany per mesures Covid està clar que les reunions han mancat moltíssim, necessitam fer més reunions. En circumstàncies normals sempre intentes com a mínim una vegada cada tres o quatre setmanes tenir una reunió amb la PT, de totes maneres tu ho has vist que amb la PT en qualsevol moment pel passadís parlam. És important una comunicació constant encara que sigui pel passadís, és fonamental. Si la PT va per

un costat i el mestre per un altre no pot funcionar mai encara que tots dos fem feina, però hem d'anar allà mateix, perquè el nen té unes característiques i tu has d'ajudar-lo segons les seves característiques per tant, si no hi ha una comunicació de com funciona dins l'aula, com funciona fora l'aula, en el pati no pots fer una feina conjunta.

Molts de tutors pensem que en casos com els TEA, en certs aspectes necessiten una atenció individual perquè sobretot la part emocional s'ha de treballar molt i dins l'aula tu fas una part, però no ho pots fer tot. Per tant depèn de la necessitat que tu tinguis, jo sí que crec que a vegades el suport ha de ser fora de l'aula, és a dir, que a mi un PT em doni suport a nens que funcionen tots sols no m'ajuda. El Pt des del meu punt de vista pot fer diferents funcions, una un treball emocional amb els TEA fora l'aula, una cosa puntual com problemes de matemàtiques, un càlcul específic i altres moments, suport dins l'aula. Jo crec que ha de ser variat, és la meva visió. Sé que actualment tothom està en contra de què traguem els nens, però segons el que hi ha que treballar es distorsiona dins l'aula, per tant no estàs aprofitant. Per això ha d'haver-hi aquesta coordinació entre tutor i PT perquè agafem el grup, analitzem el grup "quines necessitats tens?, Què prioritzem? Part emocional del TEA, després passem tenim problemes de conducta, quins treballs podem fer amb els problemes de conducta? Que després ja tot va funcionant, ja es pot quedar dins l'aula.

6. Quin rol creus que té una mestra de suport?

Depèn de la necessitat del grup. Crec que el mestre de suport ha d'entendre i comprendre primer el grup que aquella tutora té i les necessitats de la tutora i a partir d'aquí anar fent. Ella pot aportar molt perquè és l'especialista però no és ni que el tutor passi per damunt ni la PT per damunt. I arribem a un punt intermedi perquè el que està més hores amb el nen és el tutor per tant coneix les debilitats, les virtuts tot dels alumnes, el PT només ve a un moment determinat. Crec que el rol ha de ser acompanyar al tutor aportant tota la seva saviesa arribant a consens i punts en comú per poder treballar.

7. Centrant-mos amb l'alumne que presenta TEA, quines estratègies metodològiques segueixes a l'aula per tal de cobrir les seves necessitats? Quines creus que són les més efectives?

Jo és la primera vegada que tinc TEA amb aquestes característiques, n'he tingut d'altres, però eren potser amb dos trets i eren nens que funcionaven pràcticament tots sols dins l'aula, no havies de fer una feina extra perquè estaven molt ben treballats a infantil. Aquests dos alumnes estan molt treballats des d'infantil, està

clar però és un cas més greu per tant vaig haver de demanar molt d'assessorament a la PT, hem anat a demanar assessorament a l'especialista d'EADISOC i ells són els que realment en saben i m'han dit una sèrie de pautes que són les que jo duc a terme que són sobretot anticipar sempre les feines que hem de fer, també explicar en cada moment el que anirem a fer, ja no solament anticipar sinó davant l'activitat mateixa explicar-la un parell de vegades, després aconseguir que sobretot aquest alumne s'integri en el grup a través de fer moltes activitats de cohesió de grup, acadèmicament tots dos són molt bons per tant no m'he hagut de preocupar d'això. Jo només m'he hagut de preocupar de la part emocional i amb moltes tasques de cohesió de grup, xerrar molt dins l'aula, estar pendent i l'ajuda de la PT i poca cosa més perquè a nosaltres no ens han format, com que el mestre no està format moltes vegades vas a "salto de mata" perquè ningú et dona formació. L'anticipació i el treball d'anticipació de grup, guanyar-te l'alumne, establir un vincle són les més efectives.

8. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen el mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?

Consider que sí mentre les puguem atendre, per no atendre'ls ha de ser un cas molt, molt, molt greu amb molt més, no només direm problemes emocionals no només problemes acadèmics, molta més cosa. És a dir només hi ha casos que tu sol·licites un canvi de centre quan tu veus un nen amb problemàtica molt greu sinó consider que a primària sí que hi ha de poder estar. Si jo no tinc suport no puc atendre'ls beia quí és on hi ha el problema.

9. Quan tens algun dubte de com actuar en certs moments amb l'alumne que presenta TEA a qui demanes ajuda?

Principalment a la PT i a l'orientador també.

10. Les estratègies que has començat a utilitzar creus que són efectives? Quina creus que és la més efectiva?

Tot el que hem posat en pràctica enguany ha sortit bé: anticipació, cohesió de grup, establir els vincles ha funcionat. Tot és millorable sempre, no hi ha res perfecte ni hi ha una recepta màgica, però anem fent i estic satisfeta, la veritat és que sí.

11. Creus que aquestes estratègies també ajuden a la resta de companys?

Totalment perquè aprenen a veure que hi ha alumnes diferents, però que tenen els mateixos drets i que hem d'acceptar a tothom així com és i que hem de saber fer feina amb tothom. La de l'anticipació me l'han ensenyada aquest any, jo no la coneixia aquesta estratègia, no hi queia, potser podia parlar "avui farem, avui farem..." però establir unes pautes de fer feina, apuntar-les no, hi crec que és bo per tothom sí. Establir vincles de grup ho he fet sempre i s'ha de continuar fent sempre sigui el nin que sigui, però la de l'anticipació la trobo molt important, ajuda a tots els nens: se centren, s'orienten, no van perduts.

12. Creus que aquest alumne està totalment inclòs dintre del grup classe?

Totalment.

**13. Consideres que l'alumne que presenta TEA rebí suport és beneficiós per a ell?
En quins aspectes creus que és beneficiós?**

Totalment. En tots: pedagògicament, acadèmicament, emocionalment han de rebre suport. Han de sentir-se acompanyats, és molt important perquè ells ara comencen a ser conscients que són diferents, perquè ho són, perquè a més tu ets diferent de mi, per tant, tots som diferents. Si se senten acompanyats no se senten abandonats. Aquest sentiment, que me tenen a un racó i no em fan cas, ningú vol fer feina amb jo, ningú no em fa cas és el pitjor que li poden fer a un alumne, no perquè sigui TEA. Per tant, penso que en el meu cas sí que es senten així i és que ha de ser així.

**14. A causa de la covid-19 algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula, què preferiries que fossin a dintre o consideres que a fora de l'aula és millor?
Per què?**

El que et comentava, depèn de les necessitats. Per això al començament de curs tu has d'avaluar el grup i a mesura que anem avançant es va veient. Aquest mes hem de treballar això, necessito que em treballis així. Això és el que em falla, aquesta anticipació que tinc amb els alumnes fer-la amb la PT. He de cercar el moment, com organitzar-ho i és el que hem de fer de cara a l'any que ve, de com muntar que quan ella vingui ja "eh pim pam, anem".

15. Finalment, què creus que és el més important a tenir en compte amb un alumne que presenta TEA?

Primer de tot, el tutor ha de conèixer bé el que és un alumne de TEA, ha de venir una persona que sàpiga fer feina amb ells i que t'expliqui, però que a la vegada s'ha d'entendre que tu estàs a una aula ordinària per tant, el tutor no pot estar només pel

TEA, el tutor està per tot. Per tant, què és el que hem de tenir en compte? Que estem dins una aula ordinària i hem de saber adaptar les necessitats dels TEA a totes les altres problemàtiques que hi ha (dificultats d'aprenentatge, dislèxies, hiperactivitat, manques d'atenció, problemes de conducta) doncs és un puzle que hem de saber encaixar, per tant, hem de saber molt bé com encaixar el puzle, que és el més difícil i estar predisposat si el tutor i el PT no congenien no farem res, per tant, hem de trobar el punt mig per poder atendre a tothom. Per això necessitam tants recursos humans, com més suport tinguem més podrem dur a terme una educació inclosa totalment.

Tercera tutora

- 1. Quants fa que exerceixes com a mestre? T'has especialitzat en algun tipus de menció?**

Sóc mestre de primària i fa 20 anys, no tenc menció ni especialitat.

- 2. Què és per tu l'educació inclusiva i quins valors creus que fomenta?**

Per jo l'educació inclusiva és la base de crear una societat on tothom formi part d'aquesta societat i dins l'aula és imprescindible per jo. Fomenta la relació entre ells, el respecte, la implicació en la gestió de tot, de recursos, de qualsevol cosa que funciona dins la classe.

- 3. Creus que el centre X és una escola totalment inclusiva? Si és així digues el perquè.**

Crec que no completament perquè la inclusió ha de començar pels mestres, la relació i la cooperació entre els mestres és fonamental perquè una escola vagi cap a una direcció inclusiva i en aquesta escola i en moltes de les darreres que jo he estat la inclusió brilla per la seva absència, bàsicament sobretot amb els mestres. Falta de cohesió, respecte i intenció de valorar que som un equip. No és jo mateixa faig i els altres que facin el que vulguin, som un equip i a l'escola crec que cada vegada és menys equip de docents.

- 4. Si creus que està encaminada però encara no ho és. Quins aspectes creu que podia millorar per aconseguir-la.**

Bàsicament crec que en aquesta escola s'ha de començar per l'entesa entre els mestres.

- 5. Creus que els alumnes rebin suport per la PT o AL és un aspecte positiu? Si és així que aporta per tu aquest suport i que creus que aporta als alumnes?**

És fonamental el suport de PT i AL perquè per fer una pedagogia inclusiva a vegades no pots tota sola i per donar l'atenció que necessita a cadascun no només els alumnes de suport, moltes vegades hi ha situacions que també hi ha altres alumnes que necessiten i moltes vegades la meua resposta com a tutora no és la mateixa que pot donar una AL amb relació a la lectura sobretot i la comprensió, la vocalització. És molt important i són aspectes que és molt positiu tenir-la.

6. Quin rol creus que te la mestra de suport?

Té el mateix rol que té una tutora amb una altra especialitat. Dins l'aula tu quan entres com a suport has de fer la mateixa feina que fa la tutora, acompanyar als alumnes, corregir i per ensenyar no per penalitzar i a més aportar la teua part d'especialitat.

7. Creus que la PT ha d'estar amb els alumnes que tenen aquestes certes necessitats o ha de ser un suport general per tots?

Sempre els suports dins la meua aula els he organitzat com un suport general per potenciar que l'alumne que necessita un suport especial faci la feina de la manera més autònoma possible. Si tu tens una PT o una AL o una tutora assegurada davant un nin que té dificultats per llegir esperarà sempre la resposta del que l'ajuda. Si està tot sol hem d'estar molt pendent d'ell, el que sí, el suport ha d'estar molt pendent d'aquests alumnes però no només d'aquests alumnes per fomentar l'autonomia a la feina que crec que és bàsic també.

8. Centrant-mos amb l'alumne TEA quines estratègies metodològiques segueixes a l'aula per cobrir les seves necessitats? Quines creus que són les més efectives?

Les estratègies metodològiques és escoltar al nen o la nena, donar-li temps, donar-li solucions i fer-lo el principal protagonista de les seves solucions. L'alumne TEA que jo tinc a classe la negativitat que tenia cap a l'escola s'ha anat modificant a força d'anar donant-li petites passes i és ell el que les ha d'anar fent i anar integrant i jo crec que la millor metodologia i estratègia és fer conscient en els companys dels problemes que tenen els alumnes TEA, TDHA qualsevol tipus de trastorn, una vegada que ells ho tenen reconegut ho han de comunicar, els altres han de poder entendre que jo sóc especial, tinc unes coses especials per un aspecte en concret. I la metodologia sobretot és escoltar al nen i que ell mateix pugui arribar a donar les seves solucions.

A classe se li donen feines molt concretes. Sempre primer s'estructura el dia i s'estructura la tasca, després l'alumne TEA ha de saber en tot moment quines

passes ha de seguir per resoldre. Jo a vegades no li dono perquè vull que sigui conscient que les ha de demanar o si està en el nivell, en el cas del meu alumne TEA sí que està en aquesta situació de demanar quin és el progrés que ha de fer, seqüenciar i donar-li temps de descans. Ell fa una feina i després ha de fer un descans, seguint unes condicions. Si la fa i la fa d'una manera autònoma, ell utilitza la tauleta per escoltar música mentre fa les seves feines i per jugar a algun videojoc que ell elabora *Stop Motion*, seria un reforç positiu que dura un temps que està cronometrat. Ell sap que ha de demanar permís per treure la tauleta i sí que és un recurs que a ell li va molt bé per baixar el nivell d'estrès, quan està molt nerviós sortir de la classe és temps "out". Quan està molt nerviós sortim de la classe i jo li repeteixo tot el temps "anem a calmar-mos, anem a fer les respiracions, a cercar una solució, a veure com ho podem arreglar". Sortim tots dos i normalment la classe es queda amb la PT si hi és i si no jo vaig i vinc. És el problema que tenim amb fer feina amb els TEA que tenen moments que perden els nervis i aquest perdre els nervis s'ha d'atendre i s'ha d'atendre bé, però tens un grup d'alumnes que has d'atendre també i no el pots tenir dins la classe ni pots fer contencions ni pots fer racó, ha de ser sortir de la situació perquè són excessius i per tant li donen voltes al mateix i l'entorn li fa recordar tot el temps el problema que té. Hem de sortir per tornar a entrar. No impedeix que sense un suport dins l'aula permanent no pots atendre com toca.

9. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials tenen els mateixos drets d'estar a una ordinària de la mateixa manera que els alumnes que no ho presenten?

Crec que depèn del grau i depèn de com s'adaptin. Si tens un alumne TEA que està dins l'aula i que es queixa i que té mal comportament, tenim alumnes no TEA que també ho fan. Una altra cosa és si els graus són molt extrems però jo no tinc la capacitat de dir no haurien d'estar, jo crec que tots els nens tenen dret d'estar amb altres nens perquè aprendre aprenen, però els suports són fonamental perquè si tens un alumne TEA que té una conducta que destorba molt el procés de la classe, els altres també han d'aprendre i necessitem la manera de què puguin estar aquí a dintre i un tutor o una PT tota sola és molt difícil.

10. Quan tens algun dubte en certs moments de com actuar amb l'alumne que presenta TEA a qui demanes ajuda?

Normalment a la PT que és que el coneix i intervén, però sinó qualsevol persona, no per intervenir amb l'alumne TEA, perquè sempre crec que el tutor ha de fer l'impossible per fer un vincle amb aquest alumne TEA. Per tant jo sempre demano ajuda al revés per atendre a la classe. Si jo puc i tinc el vincle amb aquest alumne sóc jo la que ho gestiono i sinó doncs PT o persona que el conegui.

11. Les estratègies que has començat a utilitzar, creus que són efectives? Quina creus que és la més efectiva?

El meu alumne és un nen que du tot el curs sense voler venir a l'escola i ahir li va dir al company que li agrada una mica l'escola. Ho va verbalitzar, és un avanç increïble, hem fet molta feina tots, la família està implicadíssima amb ell i les estratègies joestic convençuda que és escoltar-lo i fer-lo responsable de les solucions. "No vull fer aquesta feina", d'acord, anem a sortir, ens posem tranquils, anem a veure com la podem fer.

Jo intento plantejar activitats de les dues classes, més flexibles i tancades, però indiscutiblement el currículum que tenim i el sistema d'avaluació t'obliga a haver de fer uns continguts de manera més metòdica, més tradicional, més tancats per aprendre uns determinats continguts i haver-los d'avaluar, que jo faig poques avaluacions escrites, però n'has de fer algunes perquè hi ha continguts que s'han de fer. El meu alumne té adaptacions significatives a totes les àrees i se li adapten, se li estructuren i redueixen sobretot els enunciats són molt curts i ressaltades les paraules clau i moltes activitats d'aquestes tancades ell no les fa, fa una altra cosa o aprofita perquè sigui el seu moment de relaxament de tenir el temps "out".

12. Creus que aquestes estratègies també ajuden a la resta de companys?

Segur ordenar el dia, anticipar, que tinguin visualment que ve ara, els ensenya a ser autònoms que crec que bàsicament han d'aprendre molts continguts però bàsicament a ser autònoms i a cercar i a trobar el que realment necessiten.

13. Creus que aquest alumne està totalment integrat dins el grup?

Avui dia, sí completament, és el líder, alguns moments l'he de llevar d'enmig de la classe perquè ell demana "¿cantamos?" i tota la classe canta.

14. Consideres que l'alumne que presenta TEA rebí suport és beneficiós per ell? En quins aspectes creus que és més beneficiós?

Jo crec que és fonamental, sobretot perquè les estratègies que jo pugui treballar a classe es reforcin també de manera individual. Aquest alumne TEA que tenim a classe té una sessió a fora de l'aula, enguany només en tenim una però és molt important per poder gestionar situacions i estratègies que ell necessita tenir ben

interioritzades. Jo crec que és fonamental per tots perquè tots els alumnes en un moment determinat tenen una problemàtica sigui el millor o sigui el pitjor, és igual sempre n'hi ha. Crec que hauríem de tenir co-tutories amb una PT, amb una AL, seria l'ideal, estaria molt bé.

15. A causa de la Covid algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula. Què preferiries que fossin a dintre o consideres que a fora de l'aula és millor?

Jo sempre he fet suport dins l'aula perquè crec que s'aprofita moltíssim més. Hi ha moments que sí que necessites que surtin per fer tasques especials però, en principi jo crec que el més beneficiós per l'alumne TEA i no TEA. Crec que també hi ha moments que l'alumne necessita que se li dediqui un moment a ells mateixos. Jo he tingut alumnes enguany que no tenen cap dificultat d'aprenentatge, però en un moment determinat hem hagut de fer un suport extern a l'aula per centrar més l'atenció en aquella tasca i hem sortit quatre vegades perquè en aquell moment era imprescindible. Jo crec que el sentit comú és el que més hauríem de tornar a aplicar.

16. Què es el que més destacaries que hi ha que tenir en compte amb un alumne que presenta TEA?

Jo és el primer any que tinc un alumne diagnosticat i tractat amb TEA i per a mi el més important d'un alumne TEA és aconseguir arribar a ell. Has d'intentar fer el possible i l'impossible perquè et vegi com una persona que el vols acompanyar, que entendràs que ho farà malament, que el seu fer malament no és per empipar sinó que no ho pot gestionar. És a vegades tractar-lo com si tractessis amb un nen de tres anys en el sentit de considerar la seva actitud com alguna cosa impulsiva que no controla i donar-li totes les estratègies possibles per gestionar-lo, acompanyant-lo.

Quarta tutora

1. Quants anys fa que exerceixes com a mestra? Tens qualche tipus de menció o t'has especialitzat en algun àmbit en concret?

Vaig fer primària i després vaig estudiar magisteri d'audició i llenguatge i després vaig estudiar logopèdia i en total duc quatre anys fent d'Al i aquest any és el meu primer any sent tutora. He estat bastants anys a ASPACE amb discapacitat auditiva però com a mestre quatre fent de AL i aquest curs fent de tutora.

2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?

Doncs per mi és una educació on hi hagi cabuda a tot l'alumnat siguin quines siguin les seves necessitats i les seves capacitats i intentar donar resposta a totes les seves

inquietuds, necessitats i donar-li l'oportunitat de poder desenvolupar-se en el màxim i tenir les màximes interaccions socials amb els companys de la seva edat i intentar treure el màxim d'ell en un context el més normalitzat possible. Els valors que crec que fonamenta són els de respecte, igualtat i diversitat.

3. Creus que el centre X és una escola totalment inclusiva? Si és així digues el perquè.

No ho puc contestar perquè vaig començar el gener a fer la substitució i enguany a causa de la Covid-19 no puc veure la feina que es fa a les altres aules ni quin tipus d'alumnat hi pugui haver a altres cursos. És a dir, conec just el que passa dins la meua aula i els meus cursos iguals, però dins els altres la veritat és que no ho puc valorar si realment ho és o no. De primeres et diria que crec que sí, però no ho puc contestar.

4. Si creus que està encaminada però encara no ho és totalment, quins aspectes creus que es podrien millorar per aconseguir-ho?

Tampoc t'ho puc contestar, pel poc que he pogut veure amb l'equip de suport crec que ells fan moltíssima feina per poder donar resposta a tots els alumnes i assessorar als mestres però no ho sé suposo que sí.

5. Creus que, que els alumnes rebin suport per la PT i AL és un aspecte positiu? Si és així que t'aporta a tu aquest suport i què creu que aporta als alumnes.

Totalment sí, sigui dins o fora de l'aula. És veritat que es poden treballar coses diferents i també depèn del tipus d'alumnat. Crec que un alumne que mínimament pugui seguir curricularment el que es fa dins l'aula crec que és molt positiu fer la feina dins l'aula per poder-li anar adaptant l'entorn i les activitats que s'hagin de fer. I a fora també té coses positives perquè també es pot fer feina de manera molt més específica sobretot jo pensant en el meu cas de AL que potser es treballen aspectes molt puntualment específics perquè a dins l'aula es fa difícil però com et dic sempre que es pugui millor a dins l'aula perquè és on veus el nen com es relaciona, com interactua i com intenta resoldre els "problemes" que se li puguin presentar en qualsevol moment.

El suport com a tutora m'ha aportat moltíssimes idees per poder donar resposta als alumnes amb discapacitat auditiva, assessorament i un altre punt de vista per poder fer les coses.

6. Quin rol creus que té una mestra de suport?

Per mi ha d'assessorar al tutor i a tot el claustre en general i també intentar donar resposta a tots els alumnes siguin quines siguin les seves necessitats, i intentar innovar i cercar i fer propostes per anar fent altres tipus d'activitats on es pugui donar major resposta a la diversitat de tots els alumnes. Cercar activitats més diversificades on cada un pugui arribar fins on pugui.

7. Centrant-mos amb l'alumne que presenta TEA, quines estratègies metodològiques segueixes a l'aula per tal de cobrir les seves necessitats? Quines creus que són les més efectives?

Si fos un alumnat que tingui adaptacions, però no tan significatives crec que potser tindria més sentit. En el cas de l'alumnat amb TEA que he tingut jo te ACI significatives a totes les àrees per tant, les estratègies metodològiques que s'utilitzen amb ell sobretot molt important és l'anticipació, crec que això és la clau perquè ell pugui estar a un terreny segur, pugui saber el que vindrà i li dona certa tranquil·litat, que per altra banda també és negatiu perquè si hi ha variacions o canvis a darrere hora doncs a vegades fa que entri en conflicte. També intentar que sempre tingui èxit amb les seves tasques perquè és veritat que té un nivell de frustració molt alt. També utilitzar un llenguatge bastant clar amb ell, frases bastant curtes, deixar-li espai també en moments que ell no està receptiu, intentar també dintre del que es pugui introduir un poquet les emocions, oferir-li també a part de les tasques que s'hagi de fer que sempre tingui com una via "de escape" on poder evadir-se per exemple, ell ha tingut un espai al fons de l'aula que quan ho ha necessitat ell es quedava en el seu món, si s'havia de posar uns auriculars se'ls posava, si s'havia de posar a muntar un puzle d'un mapa que li encanta s'hi posava, és a dir, ell poder tenir segons quins espais on poder relaxar-se i evadir-se un poquet de tot.

8. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen el mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?

Rotundament sí, però també s'ha de tenir en compte quin nivell d'afectació pot tenir. S'ha de valorar en el cas que hi hagi un nin amb un grau d'afectació molt gran tant el nin com la resta dels companys perquè no arribi a ser més negatiu que positiu el fet d'estar dins una aula ordinària.

9. Quan tens algun dubte de com actuar en certs moments amb l'alumne que presenta TEA a qui demanes ajuda?

Sempre li he demanat ajuda a la PT.

10. Les estratègies que has començat a utilitzar creus que són efectives? Quina creus que és la més efectiva?

La que he dit abans de l'anticipació sí que és molt efectiva i també he pensat una altra i és que varem enviar els caixons per enviar a fer feina i que ell pugui triar entre quatre caixons per treballar i és algun moment que jo li pugui dir "ara has d'anar al caixó de nombres i has de fer una activitat que trobis allí dedins". Crec que també és efectiu perquè afavoreix l'autonomia, afavoreix que ell també hagi de decidir que li costa molt.

11. Creus que aquestes estratègies també ajuden a la resta de companys?

La d'anticipar sí, crec que ajuda a tothom a centrar-se, a situar-se, també dona tranquil·litat i a la vegada fa que els nens no estiguin tot el temps pensant si després farem tal o demanant al mestre, sinó que tothom sap el planning del que s'ha de fer i jo crec que això sí que funciona per tots.

12. Creus que aquest alumne està totalment inclòs dintre del grup classe?

És complicat, inclòs físicament hi està, ara de manera social pot estar inclòs en certs moments perquè sí que és cert que els seus companys en moments puntuals sí que intenten tirar d'ell perquè ell poques vegades pot tenir la iniciativa per intentar tenir una conversa o fer algun joc, poques vegades surt d'ell perquè és el seu gran hàndicap com a nen amb TEA, però no es pot dir que està totalment integrat dins el grup classe, li tenen molta estima, el tenen en compte, intenten sobretot a educació física que participi en els jocs, però és molt complicat perquè sí que potser comencen però aviat es cansen. Es cansen tant el nin amb TEA com la resta dels seus companys.

13. Consideres que l'alumne que presenta TEA rebí suport és beneficiós per a ell? En quins aspectes creus que és beneficiós?

Sí totalment és beneficiós perquè té algun moment que té una atenció individualitzada per ell perquè quan està amb la resta del grup sí que la té però en moments molt puntuals, perquè és una persona per tot el grup i no té ningú tot el temps pendent d'ell, només en moments puntuals. És beneficiós perquè hi ha coses dins l'aula que crec que són coses que són difícils de treballar i quan rep aquest suport es pot fer de manera més específica i més continuada.

14. A causa de la covid-19 algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula, què preferiries que fossin a dintre o consideres que a fora de l'aula és millor? Perquè?

Crec que depèn del moment, crec que depèn del nen, crec que depèn de l'activitat que s'estigui fent dins l'aula. Tot té bo i dolent. Dins l'aula doncs és com més natural que un nen passi la major part de les hores i on se'l veu que podria interactuar més amb els seus companys, però fora de l'aula es pot fer una feina més específica.

15. Finalment, què creus que és el més important a tenir en compte amb un alumne que presenta TEA?

Doncs el més important és el nen, conèixer i saber com és ell, les seves principals característiques i com he dit crec que l'anticipació en aquests casos és molt important crec que també és molt important saber respectar el seu espai i el seu temps que necessita.

Annex 9: Entrevista realitzada a l'orientador

1. Quants anys fa que exerceixes com a orientador?

Uns 14 anys

2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?

A part de tots els principis que marca la normativa, crec que és habilitar les escoles perquè hi hagi cabuda per tothom amb respecte i acceptació a les diferències de cadascun. Actuar de manera inclusiva, equitativa i de qualitat a tot l'alumnat del centre, promovent oportunitats d'aprenentatge permanent per a tots i totes. Entenent la qualitat segons la declaració d'Incheon "Educació 2030" Fòrum Mundial d'Educació, Nacions Unides (2015):

"L'educació de qualitat afavoreix la creativitat i el coneixement i assegura l'adquisició de les competències bàsiques d'alfabetització i numèriques, així com de competències analítiques, de resolució de problemes, i altres competències cognitives, interpersonals i socials d'alt nivell. També desenvolupa les competències que capaciten els ciutadans per dur vides sanes i plenes, prendre decisions informades, i respondre als reptes locals i globals a través de l'educació per al desenvolupament sostenible i per a la ciutadania global".

Crec que ens trobem encaminats, però ens hem de centrar a aconseguir els següents aspectes fonamentals:

- Considerar la diversitat com a un element enriquidor i no com un factor de desigualtat.

- Regular la resposta educativa a la diversitat sota els principis de qualitat, d'equitat i d'inclusió.
- Establir les mesures universals, addicionals i intensives d'atenció a la diversitat.
- Organitzar els recursos humans i materials disponibles per tal de fer efectiva l'atenció a la diversitat i tendir cap a la personalització dels aprenentatges.
- Aprofitar la concepció d'escola com a comunitat educativa per afavorir l'acompanyament de tot l'alumnat sota uns principis i valors compartits.
- Fomentar un nivell de coordinació òptim entre els equips educatius.
- Implicar les famílies en el procés d'acompanyament des de casa.
- Emmarcar les diferents actuacions dins del model Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA) que parteix de la necessitat de dissenyar, des del principi, activitats, tasques i continguts flexibles i personalitzats segons la realitat de cada aula.

3. Creus que el centre X és una escola totalment inclusiva? Si és així digues el perquè. Si creus que està encaminada però encara no ho és totalment, quins aspectes creus que es podrien millorar per aconseguir-ho?

No, perquè no es pot atendre a tot l'alumnat com s'hauria de fer i perquè hi ha molts aspectes deficitaris per poder aconseguir-ho. Per aconseguir-ho caldria millorar aspectes d'espais, materials, temps... formació als mestres, més recursos humans. En definitiva hi ha molt per fer, però amb el que tenim anam fent.

4. Creus que, que els alumnes amb TEA rebin suport per part de les PT és un aspecte positiu?

És clar que sí, però si el sistema fos totalment inclusiu potser no caldria la seva intervenció només amb els alumnes amb NESE.

5. Quin rol creus que ha de tenir un bon orientador?

Saber escoltar i saber promoure canvis.

6. Quines diferències creus que hi ha entre realitzar el suport dins l'aula i el suport fora de l'aula amb alumnes que presenten TEA?

Depèn de cada cas i del grau d'afectació de cada alumne que presenta TEA. Fer suport fora de l'aula és perquè s'han esgotat els recursos i metodologies per poder-ho fer a dins de l'aula.

- 7. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen el mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?**

És clar que sí!

- 8. En quins casos consideres que els alumnes que presenten TEA s'hauria de plantejar una altra opció que no sigui un centre ordinari?**

Depèn de cada cas en particular. Però avui dia sol ser quan el sistema ordinari no pot respondre a les necessitats de l'infant que presenta TEA.

- 9. Quines opcions es podrien plantejar?**

L'ideal seria analitzar les mancances del sistema ordinari i posar-hi remei. Si no és el cas, doncs proposar algun altre tipus de modalitat d'escolarització de les que actualment disposem.

- 10. Què creus que és el més important a tenir en compte amb un alumne que presenta TEA?**

Com ja he comentat depèn de cada cas. En general podríem dir que cal intentar entendre que el seu funcionament mental és diferent del nostre amb les particularitats de cada un d'ells.

- 11. Creus que és important mantenir una bona comunicació amb les famílies dels infants**

Totalment. Qualsevol treball o plantejament d'objectius de feina que no vagi amb acord amb el convenciment de la família té poques expectatives d'èxit.

- 12. Com a orientador, què creus que és el més important a l'hora de què hi hagi una bona cohesió entre els membres de l'equip de suport?**

Respecte a les opinions de tots/es. Saber escoltar les necessitats de cadascun dels membres i plantejar objectius comuns i consensuats del que es vol aconseguir amb la nostra feina.

Annex 10: Entrevista realitzada a les PT i a les AL

Primera PT:

- 1. Quants anys fa que exerceixes com a mestra? I com a mestra de suport?**

Des de 2006. Des del mateix any. Primer vaig començar a treballar a un centre específic i després ja com a PT a escoles ordinàries.

- 2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?**

Educació inclusiva és un concepte molt ampli, però per jo, es resumiria en permetre que tots siguem diferents, amb mateixos drets i deures, beneficiant-nos d'aquestes diferències i gaudint de què cadascú sigui com és.

3. Creus què el centre x és una escola totalment inclusiva? Si és així digues el perquè. Si creus que està encaminada però encara no ho és totalment, quins aspectes creus que es podrien millorar per aconseguir-ho?

Pens que el nostre CEIP és una escola encaminada a la inclusió, però que realment no adapta l'escola/aula/objectius... als alumnes. Hi ha moltes persones que sí que tenen molt clar quin és el camí de la inclusió i que treballen en aquesta línia, beneficiant-se'n molt tot l'alumnat del seu grup. En canvi, hi ha d'altres mestres que encara no tenen la necessitat de canviar o de veure que és un dret de tots els infants poder tenir necessitats diferents, la qual cosa suposaria adaptar la resposta educativa a les seves necessitats (i no a la inversa com encara passa a algunes aules/mestres). A nivell de UOEP crec que som un equip que ho té molt clar, i que tots els professionals que hi formam part, lluitam diàriament per a aconseguir-ho... però de vegades és difícil aconseguir el canvi de mirada dels mestres que no tenen la necessitat de canviar-la.

4. Creus què, que els alumnes amb TEA rebin suport per la teva part és un aspecte positiu? Si és així que t'aporta a tu aquest suport i què creu que aporta als alumnes.

Home, no és molt objectiu valorar si el meu suport és positiu o no. Personalment, pens que sí que es beneficien del suport de PT. A mi personalment, m'aporta aprenentatges a nivells que mai hagués imaginat: a nivell de rutina, de planificació, d'organització, d'anticipació, de regulació emocional, de contenció emocional, d'intercanvi de rols... Com a mestra, per a mi suposa un aprenentatge diari fer feina amb alumnat amb TEA, fins i tot, quan ja els coneixes molt i sembla que la feina i la relació ha de ser més senzilla.

A ells que els aporta el meu suport? O el suport d'una PT? Pens que si és una mestra més o manco formada i preparada en aquest sentit, pot ajudar-los en el seu dia a dia, ajudar-los a comprendre una mica més com funciona el món, que els pot aportar i que poden aportar ells. En el meu cas en concret, sobretot a l'alumnat més afectat, crec que els aporta estabilitat, seguretat, confiança, benestar emocional... Així i tot, també els aporta treballar de manera específica objectius o algunes habilitats que de manera ordinària els mestres no treballen a l'aula. També crec que tenir l'opció de

fer suports fora de l'aula els permet en moltes ocasions, treballar de manera més tranquil·la, amb atenció i amb seguretat.

5. Quin rol creus que ha de tenir una bona mestra de suport?

Bono, crec que ja en vam parlar el darrer dia que vas ser aquí...

Una bona mestra de suport ha de tenir coneixements i formació amb relació a tot el món educatiu (normativa, currículum, quines són les funcions pròpies de la PT, etc.) però també molta formació específica quant a diferents tipus de necessitats i característiques que pot tenir l'alumnat (no només de discapacitats, sinó també LGTIBQ+, fases evolutives, legislació en casos de famílies delicades, etc.).

Després de tot això, pens que també hi ha un pes important d'actitud. És important sempre tenir una actitud oberta i flexible, adaptar-se fàcilment als canvis i a les improvisacions del dia a dia d'una escola, ser amable, pacient, respectuosa i discreta.

També és important que una mestra de suport pugui ser la co-mestra dels mestres, poder oferir un suport a tots els mestres, oferir alternatives a la feina que ja es fa, opcions de canvi, reforçar el que ja funciona, col·laborar en tota la part de preparació de les classes, de planificació, d'elaboració de documents, etc.

Si el suport és a dins l'aula, una bona mestra de suport ha de ser un referent més per a tot el grup, no només per a casos concrets.

Si el suport és de manera individual, és important conèixer bé els casos amb els quals es treballa, conèixer bé les necessitats de l'alumnat, etc. I tenir molt clars els objectius a treballar.

És important saber fer equip amb les famílies, amb serveis externs, etc. Tenir molta informació de cada alumne/a per a poder adaptar millor la resposta educativa a les seves necessitats, interessos, etc.

6. A causa de la covid-19 algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula, què preferiries que fossin a dintre o consideres que a fora de l'aula és millor? Per què?

Pens que depenent de cada cas, és més beneficiós dins o fora de l'aula. No es pot ser radical en aquest tipus de decisions. En molts moments el benefici del suport a l'aula és molt alt, però en altres, el suport individual fora d'aula també és molt beneficiós i també es pot treure molt de profit de la feina individual o en petit grup molt alt.

Enguany, per tema COVID s'han hagut de treballar moltes sessions de suport fora de l'aula, però el benefici, tenint en compte les necessitats de l'alumnat, ha estat

molt alt: alumnes que han treballat una sèrie d'habilitats que a nivell d'aula hagués estat impensable.

7. Què es pretén treballar amb els alumnes que presenten TEA?

Depèn de cada cas: reforçar habilitats acadèmiques, treballar funcions executives (planificació, flexibilitat, memòria de treball, autoregulació de conducta, etc.), treballar l'anticipació, habilitats mentalistes, role-playing, suport visual, ús de sistemes augmentatius de comunicació (fins i tot alternatiu)...

8. Quines estratègies metodològiques segueixes a les sessions fora de l'aula? Quines creus que són les més efectives?

Normalment s'inicien sempre amb anticipació del que es treballarà, i pens que és l'estratègia que més funciona amb ells.

En molts moments, es treballa a partir del joc, per tal de fomentar l'interès i motivació.

9. Quina diferència pots observar realitzant el suport dintre i fora de l'aula?

El suport dins l'aula els ajuda a seguir amb el dia a dia del grup, de la tasca més de caire curricular, la socialització, etc. El suport fora de l'aula, tal com ha estat enfocat enguany, on pràcticament les sessions sempre eren individuals... pot ser el benefici més gran hagi estat el treball d'habilitats específiques que en altres moments no es podien ni tan sols plantejar.

10. Quines estratègies segueixes dintre de l'aula?

Suport a tot el que es fa a nivell de tutoria, a qualsevol proposta que es fa. Suport generalitzat a tot el grup, suport individual...

11. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen el mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?

Evidentment que sí.

12. En quins casos consideres que els alumnes que presentenn TEA s'hauria de plantejar una altra opció que no sigui un centre ordinari?

Els casos que s'observi de manera objectiva que un alumne determinat (independentment de si presenta TEA o un altre tipus de necessitat) no extreu cap benefici de l'escolarització a un centre ordinari (tenint en compte tots els nivells: aprenentatge, socialització...).

13. Les estratègies que has començat a utilitzar creus que són efectives? Quina creus que és la més efectiva?

La més efectiva per aquest curs i segons les necessitats que presenta l'alumnat al qual atenc, és l'anticipació i el suport visual. Els ajuda a centrar-se, a saber que s'espera d'ells, a saber quan finalitza una activitat i quan en comença una altra, a autoregular-se...

14. Creus que algunes estratègies que s'utilitzen a l'aula també ajuden a la resta de companys?

Moltes, per exemple, l'anticipació, el control del temps (temporitzador), suports visuals...

15. Creus que aquests alumnes està totalment inclosos dintre del grup classe?

Depèn de cada cas. La majoria de casos estan integrats, però en moltes ocasions no estan inclosos al 100%, se'ls té en compte, però per exemple no se'ls tria com a amics o com a parella. Això si, tots són respectats.

16. Què creus que és el més important a tenir en compte amb un alumne que presenta TEA?

Són alumnes amb unes necessitats molt peculiars. S'han de conèixer i respectar, per exemple, que són alumnes prioritàriament visuals, tota la informació que arriba per aquest canal és la que millor aprofiten. Necessiten temps, autonomia, distància física... Cada nin/a és diferent, és difícil generalitzar que és el que més s'ha de tenir en compte.

Segona PT

1. Quants anys fa que exerceixes com a mestre i com a mestre de suport?

En el meu cas són 11 anys exercint com a mestre de suport, si que puntualment un any vaig ser tutora, però sempre he exercit de mestra de suport i he estat a totes les etapes educatives on hi pot haver una PT, és a dir a primària, a infantil i a secundària i tant a centre públic com a concertat.

2. Què és per tu l'educació inclusiva i quins valors creus que la fonamenten?

Jo crec que l'educació inclusiva ha de suposar sempre un benefici pel nen, és a dir, no podem fer una educació inclusiva a qualsevol preu, si no tenim els recursos, els espais, els materials i l'organització de centre que li proporcionin a aquest alumne una certa qualitat educativa crec que no se li pot dir inclusió. Inclusió és que el nen es pugui desenvolupar amb totes les seves potencialitats i sobretot amb una certa qualitat educativa. A vegades això és molt difícil, ja que els recursos que tenim de l'administració són molt limitats. Jo crec que valors fonamentals és això respecte que hi hagi un desenvolupament i que tothom se'n beneficiï d'aquesta inclusió. Que

tots els nens puguin rebre una resposta educativa adequada a les seves necessitats i que l'Administració posi tots els recursos necessaris tant materials com personals perquè això sigui possible perquè sinó no es pot fer una educació inclusiva.

3. Creus que el centre X és una escola totalment inclusiva? Si és així digues el perquè. Si creus que està encaminada però encara no ho és totalment, quins aspectes creus que es podrien millorar per aconseguir-ho?

Jo penso que sí que ho és bastant, està bastant encaminada, és veritat que en el meu cas d'enguany és el primer any que he estat aquí, i entre que ha estat un any covid és difícil valorar això, perquè ha estat un any que la situació no ha estat la ideal per cap cosa. Però he de dir que, en el meu cas, que són tres alumnes molt afectats trobo que sí que s'ha fet molt perquè aquests tres alumnes trobin una resposta educativa adequada, puguin estar a l'escola el més còmodes possibles i que s'ha ajustat molt el que és la resposta de l'aula, del tutor, inclús dels companys en aquests nens i potser a altres escoles no ho he vist fer tant. Una cosa totalment inclusiva jo crec que és un poc utòpic, sempre sortiran entrebancs, cada alumne és un poc diferent i potser el que per un nen és molt inclusiu per un altre no ho és, Per tant, sempre es pot fer, es pot plantejar si som totalment inclusius.

4. Creus que els alumnes TEA rebin suport per la teva part es un aspecte positiu?

Jo penso que sí. En el meu cas és veritat que he dedicat molt temps a altres alumnes, el meu horari està dedicat a només tres alumnes TEA però sí que penso que el suport en aquest cas d'una PT o d'una AL facilita i permet fer molta més cosa que si és un suport només d'AT. El cas de suport d'AT sí que està molt be pel tema de control d'esfínters, alimentació, per desplaçaments i això, però sí que és veritat que a l'hora de fer feines concretes, són persones que estan formades a nivell educatiu, a nivell curricular i a nivell pedagògic i sí que jo crec que en aquests casos sí que és molt més beneficiós quan entres a dins aula o quan fas intervencions individuals que la persona que fa el suport sigui una PT o una AL és igual, però el suport és molt més complet que si ho fa una AT sinó simplement perquè nosaltres tenim una formació pedagògica que en el seu cas no tenen i que tampoc són les seves funcions. Sí que és veritat que quan són nens molt afectats que al final necessiten una AT moltes hores doncs depèn de la predisposició d'aquesta persona. He topat amb una AT estupenda que ella ho dona tot per fer aquesta feina curricular, però també he topat amb altres AT que elles tenen clar que en el seu cas no és la seva feina i jo crec que aquests nens s'enriqueixen moltíssim més de què el suport els ho faci una persona amb una certa formació en educació especial.

5. Quin rol creus que ha de tenir una bona mestra de suport?

Ha de tenir una gran capacitat d'adaptació, ser molt flexible, ser dinàmica i tenir una gran capacitat d'improvisació. A vegades tu et pots plantejar una actuació dintre l'aula per aquella sessió en concret i arribar a l'aula i veure que el nen no està preparat per aquella sessió que tu havies preparat, necessita un altre tipus de feina, doncs més motriu, més de sortir i desconnectar de la rutina d'aula, etc. I jo penso que una bona PT ha de tenir molts de recursos i saber de forma àgil i ràpida adaptar-se a les diferents situacions. També crec que és important que sigui una persona empàtica, ja que s'haurà d'adaptar a molts de tutors i has d'intentar dins el possible fer-te aquest raconet o fer-te com un aliat d'aquest tutor perquè sinó serà molt difícil fer feina i a vegades no estaràs d'acord amb com ho fa el tutor o com es gestiona l'atenció en aquell nen en concret i hauràs de fer petites passes per intentar que això canviï. No imposar el que tu dius sinó intentar que el tutor també s'adapti.

6. A causa de la Covid 19 algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula. Què preferiries que fossin dintre o consideres que fora de l'aula és millor?

En el meu cas el tema covid no m'ha suposat un problema per això sinó més per no poder juntar nens, és a dir tinc nens TEA del mateix nivell però d'aules diferents i sí que consideràvem que hagués estat un benefici molt gran per ells poder fer coses conjuntes i en aquest cas la covid no ens ho ha permès. Pel que fa a dins i fora de l'aula jo crec que sempre que sigui possible el suport ha de ser dins l'aula perquè el nen ha d'estar a l'entorn més normalitzat possible però també és veritat que de vegades amb l'alumnat, sobretot amb adaptacions curriculars molt significatives o en el meu cas alumnat TEA molt afectat que ja no segueix la dinàmica d'aula, és molt més beneficiós fer suport fora de l'aula perquè em permet treballar continguts i coses que ell no té assolides i que dins l'aula és molt difícil i al final suposem també una molèstia pel tutor i pel grup.

7. Què es pretén treballar amb els alumnes que presenten TEA?

El primer consider jo, que qualitat de vida, és a dir treballar habilitats socials, funcions executives i que sàpiguen reaccionar davant les diferents situacions d'aula de la manera més adequada possible. Després ja entrariem en el tema curricular, però sobretot inicialment seria això: que el nen estigui còmode dins l'aula, que les seves respostes siguin adequades a cada situació en cas que presenti conductes agressives o conductes d'autolesions, doncs intentar que això minvi perquè puguin tenir un desenvolupament molt més normalitzat

8. Quines estratègies metodològiques segueixes a les sessions fora del aula? Creus que són les més efectives?

Jo he hagut de provar mil estratègies, ja que són alumnes que necessiten activitats curtes i canvis constants. Jo he hagut de provar múltiples coses sobretot a fora de l'aula treballar molt a partir del joc. Jo crec que és la forma més efectiva amb tot tipus d'alumnat i els permet fer una feina curricular potser d'una manera diferent, ja que en el cas d'alumnes amb dificultats sempre o quasi sempre he comprovat que el que és el material d'aula com llibres, fotocòpies, se'ls fa una mica feixuc i a vegades pots treballar un concepte a través del joc o sobretot coses que per ells els hi siguin funcionals.

9. Quina diferència pots observar realitzant el suport dintre i fora de l'aula?

Jo crec que a vegades per treballar continguts concrets o quan el desfasament curricular és molt gran moltes vegades ens beneficiem més, perquè ens permet aprofitar el temps molt millor del suport fora de l'aula que no té perquè ser sempre individual també pot ser un petit grup. En el cas d'alumnes on el desfasament no sigui molt gros sí que penso que sempre es poden beneficiar molt més del suport dins l'aula.

10. Quines estratègies segueixes dintre de l'aula?

Dintre l'aula sobretot hem d'intentar ser tan silenciosos possible, ens hem de camuflar dins l'espai perquè distorsionem el menys possible a la tutora i a la resta de companys perquè a vegades nosaltres ens seiem devora el nen per ajudar-lo, però si hi fem alhora que la tutora està explicant li fem perdre explicació de la tutora que moltes vegades li és suficient per dur a terme la feina per tant sí que hem de tenir un paper molt més secundari. Després un cop que els alumnes ja es posen a fer feina aquí sí que és quan nosaltres podem intervenir més. També una manera molt bona d'aprofitar el suport dins l'aula és fer desdoblaments, és a dir, dividir el grup en dos i que la mestra i la PT s'encarreguin de mig grup. Així es pot fer una atenció individualitzada no només als alumnes amb necessitats sinó també a tot l'alumnat i permet veure també un poquet la feina de forma individual que potser en un gran grup no et dona temps de veure-ho tant concret.

11. Creus que l'alumne que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen els mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que els alumnes que no en presenten?

Rotundament crec que sí, així i tot penso que no ha de ser a qualsevol preu, és a dir, el nen s'ha de beneficiar d'estar dins l'aula ordinària perquè sinó no té cap

sentit, no perquè el nen sigui allà vol dir que s'estigui beneficiant, si al final el nen està fent encalentint la cadira pràcticament no hi té cap sentit, el nen ha d'estar integrat dins les dinàmiques d'aula i ha de tenir els recursos tant personals com materials que li siguin necessaris perquè les seves hores dins l'aula li siguin profitoses perquè per tenir-lo allà pintant o fent activitats o jugant sense que ell li tregui un profit no té cap sentit. Per tant, s'ha de valorar cada cas en particular i veure quin benefici té pel nen que si són nens que en el cas d'alumnes TEA molt afectats que no s'aprofiten d'aquesta relació entre iguals on el desfasament curricular és molt important és molt millor per ells plantejar-se un altre tipus de modalitat educativa.

12. En quins casos consideres que els alumnes que presenten TEA s'haurien de plantejar un altra opció que no sigui centre ordinari?

Com he dit a la pregunta anterior quan l'alumne no en treu cap benefici o el benefici que treu és mínim a la situació d'estar a un grup ordinari que no es relacioni amb els companys, que el nivell curricular ja sigui tan desfasat que ja dugui un horari totalment paral·lel i que per ell sigui més una font d'estrès potser estar amb tants d'alumnes i sobretot que ell tingui els recursos sobretot personals adients perquè sinó tampoc és inclusió.

13. Les estratègies que has començat a utilitzar creus que són efectives? Quina creus que és la més efectiva?

En el meu cas la que m'ha resultat més efectiva és la calaixera Teacch que m'ha permès que els alumnes puguin fer feina d'una forma un poquet més autònoma i un cop està agafada la dinàmica de tenim la calaixera, agafem la feina d'allà, la fem i la passem a la carpeta d'acabat. Un cop això està consolidat li pots posar tot tipus de feines allà dins de diferents matèries i així pot fer feina de forma autònoma.

14. Creus que algunes estratègies que s'utilitzen dintre l'aula també ajuden ala resta de companys?

Sí, per exemple el fet de tenir la seqüència marcada en pictogrames l'alumne du un horari diferent, però si l'horari fos el mateix que el de la classe, als alumnes també els serviria com un horari visual. També, per exemple, una de les tutores on jo intervenc cada dia té una pissarra veleda petita i allà posa tot el que faran tasca per tasca aquell dia. Ella no ho fa per l'alumne TEA perquè l'alumne TEA du un horari diferent.

15. Creus que aquests alumnes està totalment inclosos dintre del grup classe?

No totalment no, dependrà molt del tutor, de la feina de sensibilització que faci amb els companys, de les habilitats socials que tingui aquell nen i un poquet de la dinàmica general de l'escola. És a dir, que tinguem un alumne TEA dins la classe però, nosaltres no fem res ni cap activitat perquè els altres puguin entendre les seves dificultats, puguin entendre perquè a vegades té aquelles conductes, puguin entendre que és un nen que entén el món d'una altra manera i el processa d'una altra manera i es faci la feina de què tots som diferents, tots necessitem coses diferents i que en la diversitat hi ha la riquesa.

16. Què creus que és el més important a tenir en compte amb un alumne que presenta TEA? Crec que el més important és la rutina i l'anticipació. És a dir, tenir clar quines coses podem fer nosaltres que sempre anticipar aquelles coses que canviaran o seran diferents durant el dia i que per ell li poden facilitar molt més la vida. També crec que tots els professionals no només de la seva aula sinó de tot el centre tinguin un poc clar en el cas que hi hagin, mesures especials i sobretot tema patis, menjador que tothom tingui clar la línia d'actuació.

Primera AL

1. Quants anys fa que exerceixes com a mestra? I com a AL?

Vaig començar el 2018, directament com a mestra d'AL. Si bé és cert que el primer any vaig estar a una escola concertada i també ho vaig compaginar amb tasques d'ATE.

2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?

Personalment crec que hi ha tantes interpretacions del que és la inclusió que sovint ens arribam a contradir i tot. En la definició d'inclusió els nins han d'estar presents, han de participar i han de progressar, tot des del seu nivell. No pens que això sigui que estigui el 100% d'hores dins l'aula, perquè hi ha nins que necessiten estratègies per poder estar-hi i de vegades és difícil trobar un espai dins l'aula on poder fer aquesta tasca tan específica. Pens que el que ha de primar en tot moment és el benestar de l'alumne i del grup, i que la nostra feina com a docents ha de ser que tots els alumnes es desenvolupin al màxim de les seves possibilitats: a partir d'aquí és la nostra feina esbrinar de quina manera treballam amb ells per aconseguir-ho.

3. Creus que el centre X és una escola totalment inclusiva? Si creus que està encaminada però encara no ho és totalment, quins aspectes creus que es podrien millorar per aconseguir-ho.

He conegut aquest centre en un moment molt delicat i no sé exactament com funciona en circumstàncies "normals", per la qual cosa no ho puc valorar.

4. Creus què, que els alumnes amb TEA rebin suport per la teva part és un aspecte positiu?

En general, que els alumnes rebin un suport és molt positiu. Els nins que no tenen dificultats es poden beneficiar de tenir més d'un mestre dins l'aula. Quant als alumnes que tenen necessitats és un dret que em sembla bàsic. Està clar que seria molt més interessant que hi hagués una persona especialitzada en cada necessitat per poder ajudar al màxim als nins; però com a mestres interessades en els nostres alumnes, la gran majoria de professionals ens formam per tal de poder fer-ho tan bé com puguem. Personalment m pareix una experiència molt enriquidora, aprens molt amb aquests alumnes i a nivell emocional és fantàstic. Pel que als alumnes, tenir mestres de referència que els ajuden, amb qui poden connectar i amb qui poden tenir una confiança que tal volta amb el tutor no poden, ja que no ens hem d'oblidar que a l'aula hi ha molts més nins i les demandes d'aquests alumnes són molt grans, els beneficia molt (a més, a nivell curricular poden tenir un suport molt més concret i centrat en les seves habilitats i les seves necessitats).

5. Quin rol creus que ha de tenir una bona mestra de suport?

Un bon mestre de suport pens que ha de ser una persona oberta, flexible i amb una bona empatia, una bona capacitat d'entendre on està l'alumne i on pot arribar, per tal de trobar totes les eines necessàries perquè ho pugui fer.

6. A causa de la Covid-19 algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula, què preferiries que fossin a dintre o consideres que a fora de l'aula és millor? Per què?

Com ja he dit, no crec que el millor suport sigui aquell que és 100% dins l'aula, així com pens que tampoc no ho ha de ser a fora. Cada alumne té unes necessitats i això és el que s'ha de tenir en compte. No té sentit que es xerri d'una manera única i exclusiva de fer feina, perquè no existeix la fórmula perfecta. Pens que sovint ens enredam amb temes polítics, amb paraules que sonen bé, i el que hem de fer és demanar als alumnes el que necessiten, com els podem ajudar... Està clar que si el que hem de treballar amb l'alumne és el mateix que s'està fent a l'aula no ho enfocarem igual que si hem de donar unes ajudes o estratègies que no tenen res a veure. A més, hem de ser conscients que hi ha moltes maneres de fer suport i no només està l'individual: es poden fer desdoblaments, agrupaments flexibles, tallers,

etc. Quan disminuïm el nombre d'alumnes dins un grup ja es fa més fàcil poder arribar a tots, per exemple. En resum: depèn!

7. Què es pretén treballar amb els alumnes que presenten TEA?

Depèn del grau d'autisme i del nivell cognitiu de l'alumne. No es treballa el mateix amb un alumne que no es comunica que amb un alumne que té dificultats per entendre la teoria de la ment. A nivell general, amb els alumnes TEA treballarem el llenguatge/comunicació, la socialització i la flexibilitat, però això a nivell molt general. Hem de pensar que cada nin és un món i cada un té les seves necessitats i serà d'acord amb això que treballarem.

8. Quines estratègies metodològiques segueixes a les sessions fora de l'aula? Quines creus que són les més efectives?

Pens que la tasca fora de l'aula ha de consistir, bàsicament, a donar estratègies que l'alumne necessita per poder treballar millor tant dins de l'aula, com per poder desenvolupar-se en el seu dia a dia.

9. Quina diferència pots observar realitzant el suport dintre i fora de l'aula?

Per definició, el treball dins l'aula és més inclusiu i pot generar un clima que afavoreixi més les intervencions. Per contra, podem dir que es tracta d'una manera de fer feina que requereix molta coordinació entre els mestres i una molt bona planificació, la qual cosa no sempre és possible. El treball fora de l'aula permet una resposta molt més individualitzada, però a part de xocar amb un dels punts d'inclusió, és poc eficient quant a recursos humans (si un mestre dins l'aula pot ajudar a tot l'alumnat, si està fora de l'aula només ajuda al nin que està amb ell). Jo pens que sempre s'ha de tenir en compte quina és la necessitat del nin igual que les seves preferències: ha de progressar acadèmicament, però també s'ha de tenir en compte la seva autoestima.

10. Quines estratègies segueixes dintre de l'aula?

També depèn de les necessitats del grup. Com AL es fan molts tallers a nivell grupal, ja sigui en gran grup com en petit grup, i aquesta és una bona manera de treballar arribant un poc a tots, però és més complicat aprofundir amb un alumne en concret. Si estàs només amb un alumne, fent alguna tasca més concreta, ja no estàs ajudant els altres, però l'alumne amb qui estàs treballant es pot veure beneficiat.

11. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen el mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?

Òbviament. És un dret fonamental, queda recollit a la constitució i tot! Però així com és un dret, no és una obligació, i s'han de tenir en compte totes les opcions optant sempre per la més beneficiosa per l'alumne.

12. En quins casos consideres que els alumnes que presentenn TEA s'hauria de plantejar una altra opció que no sigui un centre ordinari?

Quan no li aporta cap benefici a ell i al grup. Hi ha moltes opcions, no només hi ha l'opció de centre específic: es pot fer una combinada o cercar una aula UEECO i sempre pensant que les opcions són reversibles.

13. Les estratègies que has començat a utilitzar creus que són efectives? Quina creus que és la més efectiva?

És molt difícil parlar d'estratègies a nivell general: no treballam igual amb tots els alumnes perquè no tots necessiten el mateix. Quant a l'efectivitat, hi ha de tot. No sóc perfecta i vaig aprenent a mesura que vaig avançant, per tant no sempre les estratègies que poses en marxa són les millors per l'alumne amb qui estàs. La clau està en anar autoavaluant la nostra tasca, si alguna cosa no funciona, canviar-la!

14. Creus que algunes estratègies que s'utilitzen a l'aula també ajuden a la resta de companys?

Tots poden aprendre de tots. Com més recursos tenen els alumnes a l'abast, millor podran trobar aquells que ells necessiten, per la qual cosa gairebé sempre és positiu donar diferents estratègies a l'hora de fer feina.

15. Creus que aquests alumnes està totalment inclosos dintre del grup classe?

Hi ha de tot, en general són alumnes ben acollits dins el grup, que és molt important. Per avaluar la seva inclusió hauríem de tornar a la definició i ja he comentat que és complicat. Seguint la seva definició podem dir que no sempre participen, per exemple, i per tant, ja no estarien dins el terme "inclusió".

16. Què creus que és el més important a tenir en compte amb un alumne que presenta TEA?

Quan comences amb un alumne TEA el més important és conèixer-lo i crear un vincle amb ell. Una vegada saps què li agrada i què necessita és quan pots començar a plantejar objectius. Hi haurà nins que avançaran molt més ràpidament i podran assolir molts objectius i nins que, al contrari, faran passetes molt curtes, per tant s'ha de ser totalment conscient de la realitat.

Segona AL

1. Quants anys fa que exerceixes com a mestra? I com a AL?

Com a mestre des de l'any 1989, és a dir que són 30 0 31 anys i com a mestre de suport 2003. Vaig fer la carrera de magisteri i sortíem a la meva època amb especialitat i vaig fer educació infantil i deu anys més tard vaig fer el post grau d'audició i llenguatge i va ser quan ho vaig fer.

2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?

L'educació inclusiva per mi és la més normalitzada possible atenent a la diversitat que per a mi tots els alumnes són diversos tinguin o no tinguin discapacitats o altres capacitats. Els valors que la fonamenten a mi m'agrada el valor de l'equitat més que el de la igualtat, donar a cadascú el que ha de menester i el respecte.

3. Creus que el X és una escola totalment inclusiva? Si creus que està encaminada però encara no ho és totalment, quins aspectes creus que es podrien millorar per aconseguir-ho.

Estic convençuda que som una escola totalment inclusiva de vegades massa i tot quant a que no podem donar resposta per manca de recursos a totes les necessitats. Seria falta de recursos humans. De la mateixa manera crec que no tot és integrable, sense que es malinterpreti, sigui quina sigui la dificultat o discapacitat que presenta l'infant el fet d'estar a un entorn normalitzat és perquè es beneficiï del contacte amb els altres i els altres del contacte amb ell, de poder rebre una educació que el formi el millor possible com a persona el que passa és que a vegades la peculiaritat del cas fa que no sigui viable. Quan és un TEA molt greu dins un entorn ordinari se'ns fa molt difícil donar-li el que ell ha de menester.

4. Creus què, que els alumnes amb TEA rebin suport per la teva part és un aspecte positiu?

Pensa que el meu treball és llenguatge, amb els alumnes TEA jo aprenc amb ells moltes vegades, intentar donar a l'infant el que t'està demanant, però sí que crec que l'especialista en educació i llenguatge ha d'intervenir i pel nen també és important perquè la formació que tinc jo més específica damunt el llenguatge s'ha de beneficiar. En el cas de l'alumne que tenim amb TEA que no parla, no té llenguatge, s'ha d'intentar que aquest nen desenvolupi la capacitat de parlar o no? Sí, s'ha d'intentar i encara que parlis amb un infant que ja ho descartis que desenvolupi el llenguatge sempre ho has d'intentar, has de donar el model, no et dic que el forçis però acompanyar encara que sigui amb pictogrames. Ells escolten, ells senten, el llenguatge comprensiu hi és. S'ha d'intentar que ells arribin a xerrar i arriba un moment que ja decantes, però quan ja decantes li dius tu ets d'oral i la companya és d'oral. L'alumne que no xerra es guia amb els pictogrames i ell es comunica amb

els pictogrames. Aquest alumne està anat molt enrere, vàrem començar amb ell amb paraules soltes com “papa” amb significat o sense perquè de vegades el “papa” és sí. No va avançant, ell fa renous, nosaltres ho seguim intentant i quan ell fa una producció li dona un significat a aquella producció. Són casos molt complicats, però nosaltres estem per intentar-ho.

5. Quin rol creus que ha de tenir una bona AL?

Jo no sé si sóc bona AL o no però hi ha coses que les tinc molt clares. Els infants amb els quals jo he de treballar amb ells sobretot no vull que es preocupin, no vull que creïn una ansietat damunt el seu llenguatge. Ells són conscients que no parlen del tot bé perquè sinó no em donaria una mà. És a dir que entenguin que estem per ajudar-los, que passin gust de venir. Intent muntar sessions que siguin molt divertides, dinàmiques i anar treballant tot el que sé que necessita aquell infant però sobretot que ho vegin com una cosa natural. Que no es preocupi de com parla perquè sinó ja entrariem en altres coses.

6. A causa de la Covid-19 algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula, què preferiries que fossin a dintre o consideres que a fora de l'aula és millor? Per què?

No arran de la covid-19, sinó sempre, sempre, sempre quan jo tinc un infant amb un trastorn greu de llenguatge que hem de fer pràxies, que és una cosa molt per ell sempre ho fem defora. Jo sempre procur tenir mínim una defora i una dedins per ajudar a la generalització i perquè em vegin com una mestra més “jo soc la mestra de tots”, llavors aquell dia que em duc a “fulanito o menganito” anem a l'aula de Logo, ells ho tenen com una festa, és com un festival. És a dir, tots es maten per venir a Logo ja. Quan no hi havia covid, jo el que feia era agafar el que té el trastorn de llenguatge i tres o quatre més, tots feien feina damunt llenguatge però potser això era a la segona sessió a la primera jo havia treballat amb aquell infantó del qual havia de menester, ensenyar els punts d'articulació, tot això ell ja havia tingut la seva gimnàstica i a la propera sessió ja venien més. És important defora i dedins.

7. Què es pretén treballar amb els alumnes que presenten TEA?

La comunicació i la socialització. És el seu hàndicap doncs ajudar-los a millorar aquests aspectes i l'autonomia a mi m'interessa que siguin infants autònoms. Amb TEA més “ligh” es van fent els currículums. Després hi ha uns altres complicats i ja uns altres molt, molt ,molt complicats que són els que un centre com nosaltres no els hi arribem.

8. Quines estratègies metodològiques segueixes a les sessions a fora de l'aula i quines creus que són les més efectives?

Sobretot pensar que l'infant s'ho passi bé, la part lúdica, la part emocional és molt important. **Però tens alguna estratègia d'anticipar el que faràs?** Sí ells saben que fem una sessió d'inici per exemple, arriben a la classe, tenim un mirall de taula, tenim unes llibretetes on hi ha unes pràxies per fer, les veim tots dos que ja és un joc, després ja passem al nucli de l'activitat segons el que vulguis treballar per exemple un fonema amb jocs i la sensació que tenen és que és un joc i és clar ens passa la sessió molt ràpida. Saber escoltar, a vegades tens prevista una sessió i segons com bé l'infant no la pots fer doncs farem una altra cosa.

9. Quina diferència pots observar realitzant el suport dintre i fora de l'aula?

És que és donar el que han de menester. Una nina té una llengua de pedaç. Si a aquesta nena no li faig intervenció fora de l'aula no millorarà amb el llenguatge a mi m'agrada més dintre l'aula, però no et posaràs a treballar això dintre l'aula.

10. Quines estratègies segueixes dintre de l'aula?

A dintre l'aula estic més en concret amb els meus, però estic per a tots, sóc com una mestra més com la tutora. Jo sé quina intervenció fer i si el nen ve i em diu una cosa malament el corregeixo i ell ho interpreta com una cosa natural, no s'adona que estàs fent una correcció.

11. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen el mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?

Depèn del grau de TEA. El dret de l'infant també és tenir els recursos que necessita.

12. En quins casos consideres que els alumnes que presenten TEA s'hauria de plantejar una altra opció que no sigui un centre ordinari?

Doncs en aquests que es veu que no és viable per les característiques de l'infant. No hi ha un manual d'instruccions. És a dir nosaltres en principi no tenim cap inconvenient en tenir-los, però si l'infant aquí no s'adapta, les seves conductes són totalment inadequades i està malament...No tot és integrable.

13. Les estratègies que has començat a utilitzar creus que són efectives? Quina creus que és la més efectiva?

Complicat, ser molt sistemàtica, molt estructurada, anticipar-li el què vindrà. Si ha de venir a una sala concreta ell ha de saber avui és dimarts i ha de venir a una sala concreta i et vindrà a cercar. Quan arribem farem això, això i acabarem amb això i això és el que més funciona.

14. Creus que algunes estratègies que s'utilitzen a l'aula també ajuden a la resta de companys?

Sí, tot el que sigui l'anticipació, el saber que farem al matí "ara farem això, després això i després allò altre els hi va bé a tots. Aquesta organització que els TEA necessita és magnífica per a tots.

15. Creus que aquests alumnes està totalment inclosos dintre del grup classe?

Els companys els tenen molt presents i hi haurà companys que intentaran apropar-se i d'altres que no hi aniran mai. Depèn de cada cas, cada cas és un món.

16. Què creus que és el més important a tenir en compte amb un alumne que presenta TEA?

Respectar-lo com és, intentar-ho veure-ho des dels seus ulls, que és complicadíssim, però entendre això i anar treballant. Quan tenen varies obsessions has d'anar treballant a poc a poc, prioritzar posar uns objectius que siguin assequibles.

Annex 11: Entrevista realitzada a la psicòloga externa al centre

1. Quants anys fa que exerceixes com a psicòloga? Estàs especialitzada en alguna àrea en concret?

Fa dotze anys que exerceixo la psicologia. Soc psicòloga clínica i exerceixo a un despatx privat. Però també tenc màster educatiu i he fet feina com a orientadora a una escola.

2. Què és per a tu l'educació inclusiva? Quins valors creus que la fonamenten?

L'objectiu principal de l'educació inclusiva ha de ser la igualtat. Els valors que la fomenten són la igualtat i el coneixement de les necessitats de cada individu, un programa d'anàlisi individual i concrecions.

3. Quin requisits creus que hauria de complir una escola per ser inclusiva?

Un programa individualitzat per cada alumne i les eines necessàries (eines d'anàlisi, eines de feina, personal, formació, etc.) I una formació adequada del professorat.

4. Creus què, que els alumnes amb TEA rebin suport per part d'una PT i una AL és un aspecte positiu? Si és així què creus que aporta als alumnes?

Tota ajuda individualitzada és el camí que s'ha de seguir. És un aspecte positiu si empodera a l'alumne, perquè ell vegi que és capaç.

5. Quin rol creus que ha de tenir una bona mestra de suport?

Una bona companya en el camí de l'aprenentatge.

6. A causa de la Covid-19 algunes sessions de suport es realitzen fora de l'aula, què opines que es duguin a terme a dintre i fora? Creus que és beneficiós per a l'alumne?

Hi ha algunes sessions que no estan malament fer-les defora perquè ajuda a donar unes eines perquè quan alumne entri a l'aula es senti com els altres, noti que està al "mateix nivell".

7. Què es pretén treballar amb els alumnes que presenten TEA?

La seva autonomia i desenvolupament en el món.

8. Quines estratègies metodològiques creus que es duen a terme a les sessions fora de l'aula?

Lectura, comprensió...

9. Quina diferència creus que es pot observar realitzant el suport dintre i fora de l'aula?

Si tot es fa fora, pot crear encara més diferències i que el nin cregui que és "més estrany", que no és igual que els altres (ells ja ho veuen).

10. Quines estratègies creus que es segueixen dintre de l'aula?

Suport i ajuda per fer les feines com els altres. I a vegades de control.

11. Creus que l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, en aquest cas TEA tenen el mateixos drets d'estar a una aula ordinària de la mateixa manera que alumnes que no presenten?

No, se'ls veu massa especials i hi ha professorat que no fa esforços per incloure al TEA (a vegades perquè no tenen formació).

12. En quins casos consideres que els alumnes que presenten TEA s'hauria de plantejar una altra opció que no sigui un centre ordinari?

Un TEA molt greu, crec que és una altra opció perquè és més important fer feina hàbits i rutines del dia a dia per fonamentar la seva autonomia .

13. Creus que algunes estratègies que s'utilitzen a l'aula també ajuden a la resta de companys?

Sí perquè veuen que tots no són iguals i que no passa res.

14. Creus que aquests alumnes està totalment inclosos dintre del grup classe?

No, les escoles no estan preparades.

15. Quines són les característiques més destacables dels alumnes que presenten TEA i què creus què és el més important a tenir en compte amb un alumne que ho presenta?

La falta de connexió del món emocional i món social. S'ha de fer feina el seu món interior.

